EUROPOS BENDRIJŲ KOMISIJA

Briuselis, 26.9.2006
KOM(2006) 549 galutinis

# KOMISIJOS KOMUNIKATAS

## Stebėsenos ataskaita dėl Bulgarijos ir Rumunijos pasirengimo narystei ES

# TURINYS


| | | |
|---|---|---|
| 1. | Įžanga | 3 |
| 2. | Stebėsenos rezultatų santrauka | 3 |
| 2.1. | Bulgarija | 4 |
| 2.2. | Rumunija | 5 |
| 3. | Apsaugos sąlygos ir kitos priemonės | 6 |
| 3.1. | Visoms valstybėms narėms taikomos priemonės | 7 |
| 3.2. | Stojimo sutartyje nustatytos priemonės | 8 |
| 3.3. | Bulgarijos ir Rumunijos stojimui numatytos papildomos priemonės | 9 |
| 3.3.1. | Teismai ir kova su korupcija | 9 |
| 3.3.2. | Žemės ūkio fondai | 10 |
| 3.3.3. | Maisto sauga | 11 |
| 3.3.4. | Aviacijos sauga | 12 |
| 4. | Išvada | 12 |
| BULGARIJAI SKIRTAS PRIEDAS | | 14 |
| RUMUNIJAI SKIRTAS PRIEDAS | | 32 |

## 1. Įžanga

2002 m. Europos Vadovų Taryba paskelbė, kad jos tikslas yra Bulgarijos ir Rumunijos įstojimas į Europos Sąjungą 2007 m., su sąlyga, kad šalys bus padariusios pakankamą pa žangą narystės kriterijams tenkinti. Stojimo derybos buvo užbaigtos 2004 m. gruodžio m ėn. Stojimo sutartis[1] pasirašyta 2005 m. balandžio mėn. Iki šiol Sutartį ratifikavo Bulgarija, Rumunija ir 21 valstybė narė. Likusiose keturiose valstybėse narėse ratifikavimas vyksta šiuo metu. Šioje Sutartyje numatyta Bulgarijos ir Rumunijos stojimo data – 2007 m. sausio 1 d., jeigu Taryba, gavusi Komisijos rekomendaciją, nenuspręs kurios nors iš šių šalių stojimo atidėti iki 2008 m. sausio 1 d.

2006 m. gegužės mėn. ataskaitoje[2] Komisija nurodė, kad abi šalys turėtų būti pasirengusios narystei iki 2007 m. sausio 1 d., jeigu jos spręs kelis neišspręstus klausimus. Komisija nurodė, kad iki spalio pradžios pateiks naują ataskaitą apie abiejų šalių pasirengimą.

Šioje ataskaitoje apžvelgiama Komisijos įvertinta abiejų šalių pažanga, padaryta nuo 2006 m. gegužės mėn. Ataskaitoje patvirtinama, kad Bulgarija ir Rumunija padarė tolesnę pažangą pasirengimą narystei užbaigti, įrodydamos savo gebėjimus taikyti ES principus ir teisės aktus nuo 2007 m. sausio 1 d. Šalys padarė didelę pažangą derindamos teisės aktus su *acquis*. Tačiau Komisija taip pat nustatė keletą toliau susirūpinimą keliančių sričių, o taip pat sritis, kuriose Komisija inicijuos atitinkamas priemones, kad būtų užtikrintas tinkamas ES veikimas, jei šalys nedelsdamos nesiims veiksmų padėčiai ištaisyti. Abi šalys raginamos tinkamai išnaudoti iki stojimo likusį laiką neišspręstiems klausimams spręsti.

## 2. Stebėsenos rezultatų santrauka

Šioje dalyje pateikiama kiekvienos šalies nuo 2006 m. gegužės mėn. padarytos pažangos santrauka. Ataskaitoje daugiausia dėmesio skiriama toms sritims, kurios 2006 m. gegužės mėn. ataskaitos išvadoje buvo nurodytos kaip sritys, kuriose būtina nedelsiant imtis veiksmų arba dėti daugiau pastangų. Bulgarijos atveju tai yra teisingumo sistema, kova su korupcija, policijos bendradarbiavimas ir kova su organizuotu nusikalstamumu, kova su pinigų plovimu, Integruotoji administravimo ir kontrolės sistema (IAKS) žemės ūkio srityje, užkrečiamoji spongiforminė encefalopatija (USE) ir finansų kontrolė. Rumunija turi toliau dėti pastangas teisingumo sistemos, kovos su korupcija, IAKS, mokėjimo agent ūrų, užkrečiamosios spongiforminės encefalopatijos ir mokesčių sistemų sąveikos srityse.

Be to, ataskaitoje trumpai apžvelgiama pažanga, padaryta siekiant tenkinti politinius, ekonominius ir *acquis* kriterijus.

### 2.1. Bulgarija

Vykdant **teisingumo sistemos** reformą padaryta nežymi pažanga. Įvestos taisyklės, nustatančios objektyvią teisėjų skyrimo ir vertinimo tvarką. Ikiteisminis nagrinėjimas pager

[1] Stojimo sutartį sudaro visų esamų valstybių narių ir Bulgarijos bei Rumunijos sutartis, Protokolas dėl abiejų šalių priėmimo į Europos Sąjungą sąlygų ir tvarkos ir Aktas dėl stojimo sąlygų ir sutar čių, kuriomis grindžiama Europos Sąjunga, pritaikomųjų nuostatų.

[2] 2006 m. gegužės 16 d. Komisijos komunikatas KOM(2006) 214.

ėjo pradėjus naudoti greitesnę procedūrą. Būtina toliau vykdyti Aukščiausiosios teismų tarybos reformą, ypač sutelkiant dėmesį į jos atskaitingumą ir gebėjimą veiksmingai valdyti teismus, kad būtų užtikrintas teisminio proceso skaidrumas ir veiksmingumas. Vykdant baudžiamąjį procesą susiduriama su sunkumais. Civilinio proceso kodeksas ir Teismų sistemos aktas iki šiol nepriimti. Turi būti priimti Konstitucijos pakeitimai.

**Kovos su korupcija** teisės aktų visuma buvo patobulinta priėmus Politinių partijų įstatymo ir Įstatymo dėl informacijos apie aukštų pareigūnų turimą nuosavybę viešo skelbimo pakeitimus. Visi ministrai turto deklaracijas paskelbė internete. Tačiau aukštų pareigūnų korupcijos atvejų tyrimo, baudžiamojo persekiojimo arba kaltinimų pareiškimo pavyzdžių buvo mažai. Korupcija vis dar išlieka problema. Viešojo administravimo institucijos, įskaitant mokesčių rinkimo agentūras prie sienų, ir vietos valdžia išlieka ypač pažeidžiamos.

Kovos su **pinigų plovimu** srityje dauguma Bulgarijos teisės aktų atitinka *acquis*. Tačiau iki šiol teisės aktų įgyvendinimas yra ribotas ir nėra sėkmingai išaiškintų pinigų plovimo nusikaltimų, kai už juos atsakingi asmenys būtų patraukti baudžiamojon atsakomybėn.

Su **organizuotu nusikalstamumu** susijusių bylų sėkmingo išaiškinimo atvejų vis dar yra mažai. Būtina parengti patikimą nusikalstamumo statistiką. Įstatymų vykdymas gerėja ir veiksmai kovojant su nusikalstamomis grupuotėmis, kai kuriais atvejais bendradarbiaujant su ES valstybėmis narėmis, duoda rezultatų. Tačiau su organizuotu nusikalstamumu kovojančių įstaigų bendradarbiavimas vis dar nėra pakankamas. Nusikaltėlių turto konfiskavimas nėra sistemingas.

Pastaruoju metu padaryta didelė pažanga kuriant Integruotąją administravimo ir kontrolės sistemą (**IAKS**). Tačiau numatytas Žemės sklypų identifikavimo sistemos (ŽSIS) ir Geografinės informacijos sistemos (GIS) užbaigimo terminas yra labai trumpas ir todėl kyla pavojus, kad atliktinų darbų kokybė nebus užtikrinta. Be to, vėluojama sujungti Ūkininkų registrą ir ŽSIS bei GIS. Išlieka realus pavojus, kad iki Bulgarijos stojimo IAKS tinkamai neveiks. Nuolatinės ir kai kuriose srityse sustiprintos pastangos bus būtinos IAKS veikimui užtikrinti.

Bulgarija padarė didelę pažangą kritusių gyvūnų ir gyvūninės kilmės šalutinių produktų surinkimo ir perdirbimo, ypač susijusių su užkrečiamąja spongiformine encefalopatija (**USE**), srityje. Buvo imtasi būtinų priemonių. Tačiau Bulgarija turi užtikrinti veiksmingą j ų įgyvendinimą.

**Finansų kontrolės** srityje pažanga padaryta akredituojant Išplėstinę decentralizuotą įgyvendinimo sistemą (IDIS) kai kuriose susijusiose struktūrose, tačiau būtina dėti daugiau pastangų stiprinti gebėjimus struktūriniams fondams valdyti. Tačiau iki šiol akreditavimas nebuvo atliktas.

Gegužės mėn. ataskaitos išvadoje buvo aiškiai nurodyta, kad pirmiau minėtose srityse reikia siekti tolesnės pažangos. Stebėsenos rezultatai dėl kitų klausimų, kurie 2006 m. gegužės mėn. buvo dar neišspręsti, yra tokie. Didelė pažanga padaryta keliose žemės ūkio, žuvininkystės, vartotojų ir sveikatos apsaugos, socialinės politikos ir užimtumo *acquis* srityse. Todėl šiuo metu Bulgarijos pasirengimas vyksta tinkamai daugelio *acquis* sričių at žvilgiu.

Tačiau būtina toliau siekti pažangos kitose srityse, kaip antai: socialinė įtrauktis, socialinis dialogas, kova su diskriminacija, visuomenės sveikata, transporto priemonių draudimas, branduolinė sauga, aplinkosauga, finansų valdymas ir būsimų struktūrinių fondų kontrolė bei gyvūnų ligos.

Bulgarija sėkmingai siekė makroekonominio stabilumo ir vykdė ekonomines reformas. Jeigu dabar vykdomos reformos bus tęsiamos, šalis turėtų būti pajėgi atlaikyti konkurencijos spaudimą ir rinkos jėgas Europos Sąjungoje.

Apskritai tam tikra pažanga padaryta šiose srityse: kova su prekyba žmonėmis, vaikų apsauga ir mažumų apsauga bei integracija. Nedidelė pažanga padaryta kalinimo sąlygų, elgesio su neįgaliaisiais, psichikos sveikatos priežiūros sistemos ir transliavimo srityse. B ūtina imtis tolesnių veiksmų. Be to, Bulgarija turi užtikrinti, kad bus tęsiama viešojo administravimo reforma.

## 2.2. Rumunija

Vykdant **teisingumo sistemos** reformą padaryta pažanga. Aukštesnioji magistratų taryba (AMT) pradėjo spręsti svarbius klausimus, kaip antai: įstatymų aiškinimo ir taikymo vienodinimas, darbuotojų skaičius ir darbo krūvis. Darbo sąlygos pagerėjo, nes visuose teismuose ir prokuratūrose buvo įdiegta šiuolaikiška IT įranga. Tačiau kol kas nėra u žtikrinta nuoseklaus įstatymų aiškinimo ir taikymo visuose teismuose. Kai kurie išrinktieji AMT nariai, atlikdami tikrinimus, toliau susiduria su galimais interesų konfliktais ir asmeninėmis etikos problemomis, kurios kenkia tarybos reputacijai. Nebuvo imtasi jokių veiksmų mažinti valdymo trūkumus Viešųjų reikalų ministerijoje, kurie buvo nurodyti jos naujausioje metinėje ataskaitoje.

Padaryta pažanga **kovojant su korupcija**. Numatyta juridinių asmenų baudžiamoji atsakomybė ir priimti nauji teisės aktai, sugriežtinantys politinių partijų finansavimo taisykles. Nacionalinio kovos su korupcija direktorato (NKKD) atliekamų nešališkų tyrim ų dėl aukštų pareigūnų kaltinimų korupcija kokybė ir kiekybė toliau gerėjo. Tačiau būtina aiški politinė valia, įrodysianti, kad pasiekta teigiama pažanga kovojant su korupcija yra t ęsiama ir nesustabdoma. Parlamente buvo dedamos pastangos tokių veiksmų efektyvumui sumažinti. Korupcijos problema ypač aktuali vietos valdžios įstaigose.

Pastaruoju metu padaryta pažanga kuriant **mokėjimo agentūras** ir Integruotąją administravimo ir kontrolės sistemą (**IAKS**).

Mokėjimo agentūrų srityje dar reikia išspręsti klausimus, susijusius su tinkamos IT sistemos įdiegimu tinkamu laiku, darbuotojų tinkamumu, biuro patalpomis, daugumos valdymo ir kontrolės procedūrų neužbaigtumu.

Liko spręstinų klausimų, susijusių su IAKS IT sistemos įdiegimu tinkamu laiku, trumpu Žemės sklypų identifikavimo sistemos (ŽSIS) ir Geografinės informacijos sistemos (GIS) užbaigimo tvarkaraščiu ir sistemų kokybe. Be to, būtina įdarbinti ir apmokyti papildomus darbuotojus, atliksiančius patikrinimus vietoje, būtina įsigyti įrangą ir užbaigti rengti procedūrų vadovus.

Vis dar išlieka realus pavojus, kad iki Rumunijos stojimo mokėjimo agentūros ir IAKS tinkamai neveiks. Reikia stiprinti pastangas per visą iki sistemos įdiegimo likusį laikotarpį, kad būtų užtikrintas IAKS veikimas.

Rumunija padarė didelę pažangą kritusių gyvūnų ir gyvūninės kilmės produktų surinkimo ir perdirbimo, ypač susijusių su užkrečiamąja spongiformine encefalopatija (**USE**), srityje. Tačiau išsami programa reikalavimus atitinkančiai sistemai sukurti vis dar tebevyksta. Padaryta didelė pažanga **mokesčių** sistemų IT sujungimo srityje. Rumunija sėkmingai atliko būtinus pagrindinių IT sistemų eksploatacinius testus ir šioje srityje sėkmingai vykdo visus savo įsipareigojimus.

Gegužės mėn. ataskaitos išvadoje buvo aiškiai nurodyta, kad pirmiau minėtose srityse reikia siekti tolesnės pažangos. Stebėsenos rezultatai dėl klausimų, kurie 2006 m. gegužės mėn. buvo dar neišspręsti, yra tokie:

Padaryta pažanga *acquis* srityse, kaip antai: regioninė politika (nors būtina toliau stiprinti gebėjimus įgyvendinti struktūrinius fondus), aplinkosauga, teisingumo ir vidaus reikalai bei intelektinės nuosavybės teisės. Šiuo metu Rumunijos pasirengimas vyksta tinkamai daugelyje *acquis* sričių.

Tačiau būtina toliau siekti pažangos kitose srityse, kaip antai: socialinė politika ir u žimtumas, įskaitant visuomenės sveikatą, genetiškai modifikuoti organizmai, transporto priemonių draudimas, kapitalo reikalavimai kredito įstaigoms ir investicinėms įmonėms, kova su pinigų plovimu, sukčiavimu ir korupcija, finansų valdymas ir būsimų struktūrinių fondų kontrolė bei gyvūnų ligos.

Rumunija sėkmingai siekė makroekonominio stabilumo ir vykdė ekonomines reformas. Jeigu dabar vykdomos reformos bus tęsiamos, šalis turėtų būti pajėgi atlaikyti konkurencijos spaudimą ir rinkos jėgas Europos Sąjungoje.

Apskritai nežymi pažanga padaryta šiose srityse: kova su prekyba žmonėmis, kalinimo s ąlygos, turto grąžinimas, vaikų apsauga. Nedidelė pažanga padaryta elgesio su ne įgaliaisiais, psichikos sveikatos priežiūros sistemos ir mažumų apsaugos bei integracijos srityse. Būtina imtis tolesnių veiksmų. Be to, Rumunija turi užtikrinti, kad bus tęsiama vie šojo administravimo reforma, ir suderinti savo poziciją su ES pozicija išorės klausimais, kaip antai dėl Tarptautinio baudžiamojo teismo.

## 3. Apsaugos sąlygos ir kitos priemonės

Po įstojimo šių šalių, kaip ir bet kurios kitos valstybės narės, *acquis* įgyvendinimą stebės Komisija. Iškilus būtinybei, Komisija šalims, kaip ir bet kuriai kitai valstybei narei, taikys visas **ES teisės aktuose (*acquis*)** nustatytas priemones. Be to, nustatytos tik Bulgarijai ir Rumunijai taikomos specialios priemonės. Jos yra nustatytos **Stojimo sutartyje**.

3.1 dalyje pateikiama *acquis* nustatytų priemonių apžvalga. 3.2 dalyje pateiktos Stojimo sutartyje nustatytos priemonės. 3.3 dalyje nurodytos papildomos priemonės, kurios yra numatytos Bulgarijos ir Rumunijos stojimui.

### 3.1. Visoms valstybėms narėms taikomos priemonės

Šios priemonės yra būtinieji prevenciniai arba taisomieji veiksmai, kurių Komisija privalo imtis, kad būtų pašalinti bet kokie trūkumai, galintys trukdyti tinkamam ES politikos veikimui. Šie veiksmai apima apsaugos priemones, ES lėšų finansinius koregavimus, konkurencijos politikos priemones ir pažeidimo nagrinėjimo procedūras[3]. Šie veiksmai numatyti ***acquis***.

Be to, žmogaus teisių srityje Rasizmo ir ksenofobijos kontrolės centras (RKKC) po abiejų šalių stojimo toliau atliks kovos su rasizmu ir susijusia diskriminacija stebėseną ir teiks paramą mažumos bendruomenių integracijai. RKKC veiklos sritis apima visas valstybes nares, Bulgarija ir Rumunija taip pat į ją patenka.

Apsaugos priemonės pagal *acquis* gali būti taikomos po įstojimo, kaip ir bet kuriai valstybei narei, daugelyje politikos sričių (transportas, maisto sauga, aviacijos sauga ir t. t.). Tokios priemonės taikomos tol, kol yra problemų. Sprendimų priėmimo procedūra priklauso nuo atitinkamų ES teisės aktų ir todėl skirtingose politikos srityse gali būti įvairi. Pavyzdžiui, *acquis* nustatytos kelios priemonės maisto saugai ES užtikrinti. Kiekvienos gyvūnų ar augalų ligos atveju skirtingose direktyvose nustatomos priemonės, kurių reikia imtis jeigu užregistruojamas ligos atvejis esamoje arba naujoje valstybėje narėje. Tokios priemonės dažnai apima draudimus eksportuoti tam tikrus gyvūnus arba produktus iš valstybės narės į bendrąją rinką tol, kol ligos plitimas bus sustabdytas arba liga bus i šnaikinta. Komisija, gavusi teigiamą ES Maisto grandinės ir gyvūnų sveikatos nuolatinio komiteto nuomonę, priimtą kvalifikuotos daugumos balsavimo metu, gali nuspręsti taikyti maisto saugos priemones.

Komisija gali taikyti ES fondams skirtas apsaugos priemones, įskaitant finansinius koregavimus. Dėl netinkamo ES fondų lėšų naudojimo jų išmokėjimas gali būti atidėtas arba Komisija gali taikyti finansinius koregavimus (t. y. ateityje sumažinti išmokas) arba susigrąžinti išmokas.

*Acquis* numatomos įvairios **žemės ūkio fondų lėšų** kontrolės formos. Pirma, valstybėse narėse privalo būti akredituotos ir veiksmingos mokėjimo agentūros, užtikrinsiančios racionalų žemės ūkio išlaidų valdymą ir kontrolę. Antra, valstybėse narėse turi tinkamai veikti kontrolės sistemos, visų pirma tiesioginių išmokų ūkininkams ir kai kurių kaimo pl ėtros išlaidų Integruotoji administravimo ir kontrolės sistema (IAKS), kad būtų išvengta sukčiavimo ir neteisėtų išmokų. Trečia, jei valstybėse narėse tokios kontrolės sistemos tinkamai neveikia, Komisija, remdamasi *acquis*, *ex-post* nusprendžia taikyti finansinius koregavimus, atlikdama sąskaitų tikrinimo ir tvirtinimo procedūras. Tokiu atveju Komisija atsisako padengti dalį žemės ūkio išlaidų. Galiausiai jeigu Komisija prieina prie išvados, kad nesilaikoma Bendrijos taisyklių arba piktnaudžiaujama ES fondų lėšomis, ji kiekvienu atskiru atveju gali sustabdyti arba laikinai sumažinti išankstinius mokėjimus.

*Acquis* nustatyti keturi **struktūrinių fondų** kontrolės būdai, galintys sudaryti sąlygas taikyti finansinius koregavimus. Pirma, kiekviena valstybė narė turi pateikti veiklos programas, kuriose nurodoma, kaip lėšos bus panaudojamos kiekviename sektoriuje. Prieš

[3] Be to, kai *acquis* nėra tinkamai taikomas valstybėse narėse, privatūs ir viešieji subjektai gali kreiptis i nacionalinius teismus dėl EB teisės aktų vykdymo užtikrinimo ir galiausiai į Europos Teisingumo Teismą, kuris gali šalių vyriausybių veiksmus pripažinti neteisėtais.

išmokant bet kokias lėšas šias programas turi patvirtinti Komisija. Jokie išankstiniai mok ėjimai negali būti atliekami iki tol, kol Komisija oficialiai patvirtina programas. Antra, bet kuri valstybė narė turi įrodyti, kad ji įkūrė tinkamas valdymo, leidimų išdavimo ir audito įstaigas. Jeigu Komisija nemano, kad šios įstaigos tinkamai veikia, jokie tarpiniai mok ėjimai nėra atliekami. Trečia, pagal šias programas išmokamos atitinkamos lėšos arba pa čios programos gali būti nutrauktos, sustabdytos arba panaikintos, jeigu, remiantis Komisijos išvadomis, Komisija įtaria arba nustato pažeidimo arba sukčiavimo atvejus, įskaitant korupciją. Galiausiai ES lėšų apsaugos priemonės gali papildyti finansiniai koregavimai, kurie gali būti taikomi reguliarių *ex-post* kontrolės metu nustačius atskirus arba sistemingus pažeidimus.

### 3.2. Stojimo sutartyje nustatytos priemonės

Stojimo sutartyje nustatytos trijų rūšių apsaugos priemonės: ekonominės, vidaus rinkos ir teisingumo bei vidaus reikalų apsaugos priemonės[4], kurios gali būti taikomos ne ilgiau kaip trejus metus po įstojimo. Dvi pastarosios priemonės gali būti taikomos iki stojimo. Tokios priemonės taikomos tol, kol Komisija nusprendžia kad, išsprendus esamas problemas, priemonių taikyti nebereikia.

Be to, taip pat yra dviejų rūšių pereinamojo laikotarpio priemonės, kurios apibrėžiamos toliau.

**Ekonominė** apsaugos priemonė gali būti taikoma rimtoms ekonominėms problemoms spr ęsti esamose arba naujosiose valstybėse narėse po stojimo.

**Vidaus rinkos** apsaugos priemonė gali būti taikoma, kai naujoji valstybė narė pažeidžia arba gali rimtai pažeisti vidaus rinkos veikimą. Komisija gali imtis tinkamų priemonių, pavyzdžiui, tai valstybei netaikyti tam tikrų vidaus rinką reglamentuojančių teisės aktų teikiamų privalumų. Ši apsaugos priemonė apima vidaus rinką plačiąja prasme, t. y. ne tik keturias laisves, bet ir sektorių politiką (pvz., konkurencija, žemės ūkis, transportas, telekomunikacijos, energetika, vartotojų ir sveikatos apsauga, aplinkosauga ir t. t.), jei jų poveikis peržengia valstybių sienas.

**Teisingumo ir vidaus reikalų** apsaugos priemonė suteikia galimybę vienašališkai sustabdyti esamos valstybės narės įsipareigojimus teisminio bendradarbiavimo su atitinkama valstybe nare srityje, tiek civilinėse, tiek baudžiamosiose bylose tiek, kiek leid žia teisinės priemonės, kurioms taikomas tarpusavio pripažinimo principas. Priemonė gali būti taikoma tais atvejais, kai yra arba gali atsirasti didelių trūkumų šiose dviejose srityse.

Be to, Stojimo sutartyje taip pat numatytos **pereinamojo laikotarpio priemonės**. Pirmoji tokių priemonių kategorija – tai derybų metu susitartos priemonės keliose srityse, kad būt ų išvengta galimų regioninių arba sektorinių sutrikimų naujosiose arba senosiose valstyb ėse narėse. Pavyzdžiui, valstybės narės gali iki septynerių metų nuo stojimo datos apriboti laisvą darbuotojų judėjimą iš naujųjų valstybių narių. Laikinai apribota galimybė patekti į nacionalines kelių transporto rinkas (kabotažas).

Galiausiai Stojimo sutartyje nustatyta antroji pereinamojo laikotarpio priemonių

[4] Atitinkamai Stojimo akto 36, 37 ir 38 straipsniai.

kategorija, kurias Komisija gali taikyti[5] trejus metus nuo stojimo dėl veterinarinių, fitosanitarinių ir maisto saugos taisyklių. Šiomis priemonėmis siekiama užkirsti kelią, pavyzdžiui, reikalavimų neatitinkančioms maisto įmonėms parduoti savo gaminius vidaus rinkoje pereinamuoju laikotarpiu, truksiančiu ne ilgiau kaip trejus metus. Per tą laikotarpį tokios maisto įmonės galės pateikti tik specialia etikete pažymėtus gaminius ir tik į vidaus rinką. Pasibaigus pereinamajam laikotarpiui, įmonės turės laikytis ES taisyklių arba u žsidaryti.

### 3.3. Bulgarijos ir Rumunijos stojimui numatytos papildomos priemonės

Komisija, remdamasi šios ataskaitos rezultatais, imsis, kur būtina, taisomųjų priemonių, kad ES politika būtų tinkamai vykdoma. Šios priemonės yra susijusios su maisto saugos, skrydžių saugos, ES žemės ūkio fondų, teisminės sistemos ir kovos su korupcija, kaip nurodyta toliau, sritimis. Jeigu iki arba po stojimo bus nustatyti kiti trūkumai, bus imamasi atitinkamų priemonių, kad būtų užtikrintas tinkamas ES politikos vykdymas.

#### *3.3.1. Teismai ir kova su korupcija*

Ataskaitoje nurodoma, kad būtina siekti tolesnės pažangos teismų sistemos reformos, kovos su organizuotu nusikalstamumu ir korupcija srityse. Komisija sukurs mechanizmą, leidžiantį bendradarbiauti ir tikrinti pažangą šiose srityse po stojimo. Tokia galimybė nurodyta Stojimo akto 37 ir 38 straipsniuose.

Bulgarija ir Rumunija reguliariai teiks ataskaitas apie pažangą siekiant orientacinių tikslų. Pirmoji ataskaita turėtų būti pateikta iki 2007 m. kovo 31 d. Komisija skirs vidinius ir i šorinius ekspertus, kurie padės bendradarbiauti, teiks konsultacijas reformų procese ir tikrins pažangą. Iki birželio mėn. Komisija Europos Parlamentui ir Tarybai pateiks ataskait ą apie padarytą pažangą siekiant orientacinių tikslų. Komisijos ataskaitose bus vertinama, ar buvo pasiekta orientacinių tikslų, ar reikia juos koreguoti, ir jei būtina, gali būti reikalaujama teikti tolesnes ataskaitas apie pažangą. Šis mechanizmas nebebus taikomas, kai bus visiškai pasiekta orientacinių tikslų.

Jeigu bet kuri šalis tinkamai nepasieks orientacinių tikslų, Komisija taikys Stojimo sutartyje nustatytas apsaugos priemones. Tai gali reikšti, kad esamos valstybės narės sustabdys įsipareigojimus pripažinti tos šalies teismų arba prokurorų priimtus sprendimus arba vykdyti orderius, kuriems taikomas abipusio pripažinimo principas.

Remiantis šios ataskaitos rezultatais, orientaciniai tikslai, kurių reikia siekti, yra šie:

**Bulgarija**

– Priimti Konstitucijos pakeitimus, kurie pašalintų visus aiškumo dėl teismų nepriklausomumo ir teisminės sistemos atskaitomybės trūkumus.

– Užtikrinti skaidresnį ir veiksmingesnį teisminį procesą priimant ir įgyvendinant naują Teisminės sistemos aktą ir naująjį Civilinio proceso kodeksą. Teikti ataskaitas apie šių naujų įstatymų, Baudžiamojo ir Administracinio proceso kodeksų poveikį, ypač ikiteisminio tyrimo etape.

[5] Stojimo akto 42 straipsnis ir 6 bei 7 priedai.

– Tęsti teisminės sistemos reformą, kad būtų didinamas profesionalumas, atskaitomybė ir veiksmingumas. Įvertinti šios reformos poveikį ir kasmet skelbti rezultatus.

– Profesionaliai atlikti nešališkus tyrimus dėl aukštų pareigūnų kaltinimų korupcija ir apie juos pranešti. Teikti ataskaitas apie vidinius viešųjų institucijų patikrinimus ir informacijos apie aukšto lygio pareigūnų turto viešą skelbimą.

– Imtis tolesnių priemonių užkirsti kelią korupcijai ir kovoti su ja, ypač prie sienų ir vietos valdžios institucijose.

– Įgyvendinti kovos su organizuotu nusikalstamumu strategiją, sutelkiant dėmesį į sunkius nusikaltimus, pinigų plovimą, o taip pat sistemingą nusikaltėlių turto konfiskavimą. Pranešti apie naujus ir vykstančius tyrimus, oficialiųjų kaltinimų skelbimą ir apkaltinamuosius nuosprendžius šiose srityse.

**Rumunija**

– Užtikrinti skaidresnį ir veiksmingesnį teisminį procesą, didinant Aukštesniosios magistratų tarybos gebėjimus ir atskaitomybę. Teikti ataskaitas ir stebėti naujojo Civilinio proceso ir Baudžiamojo proceso kodeksų poveikį.

– Kaip numatyta, įsteigti Integralumo agentūrą, kuri būtų atsakinga už turto, interesų nesuderinamumo ir galimų interesų konfliktų tikrinimą, taip pat už privalomųjų sprendimų priėmimą, kurių pagrindu būtų imamasi atgrasančių sankcijų.

– Remiantis iki šiol padaryta pažanga toliau profesionaliai atlikti nešališkus tyrimus dėl aukštų pareigūnų kaltinimų korupcija.

– Imtis tolesnių priemonių užkirsti kelią korupcijai ir kovoti su ja, ypač vietos valdžios institucijose.

Komisija, pasikonsultavusi su valstybėmis narėmis, priims sprendimą dėl šio stebėsenos mechanizmo tvarkos ir įgyvendinimo. Sprendimas įsigalios 2007 m. sausio 1 d. Orientacini ų tikslų sąrašas bus pakeistas, jeigu bet kuri šalis iki stojimo vieno arba kelių orientacinių tikslų pasieks.

*3.3.2. Žemės ūkio fondai*

Išlieka realus pavojus, kad Bulgarijoje ir Rumunijoje iki stojimo IAKS tinkamai neveiks. Abiejose šalyse tinkamai veikiančios IAKS užbaigimo terminas yra labai trumpas dėl vėlai pradėtų parengiamųjų darbų. Todėl kyla pavojus, kad gali nebūti užtikrinta būtina atliktinų darbų kokybė.

Žemės ūkio fondų lėšos, kurioms taikoma IAKS, sudaro didžiausią (apie 80 %) žemės ūkio išlaidų dalį Bulgarijoje ir Rumunijoje, todėl tinkamas IAKS veikimas yra ypatingai svarbus.

Siekiant išvengti galimų pavojų, reikalingas mechanizmas, suteiksiantis galimybę ateityje priimti sprendimus dėl priemonių, susijusių su tinkamu žemės ūkio lėšų, kurioms taikoma

IAKS, naudojimu. Tokios priemonės yra būtinos norint išvengti neteisėtų išmokų pirmaisiais narystės metais ir sumažinti realų pavojų rimtai pažeisti žemės ūkio produktų vidaus rinkos veikimą. Toks pavojus kyla dėl ypatingo žemės ūkio išlaidų, kurioms taikomi griežti terminai, pobūdžio. Be to, naudojant fondų lėšas, kurioms taikoma IAKS, i škart po stojimo bus atliekama daug sandorių. Lėšos turi būti valdomos, kontroliuojamos ir išmokamos netrukus po stojimo. Be to, veiksminga kontrolė gali būti atliekama tik per trumpą atitinkamų metų laikotarpį.

Stojimo sutartyje nurodytas mechanizmas yra nustatytas reglamente, kuris buvo priimtas tuo pačiu metu, kaip ir šis komunikatas. Iš esmės mechanizmas šioms dviems šalims suteikia laiko užbaigti būtinus darbus, kad IAKS veiktų tinkamai. Priemonės nebus taikomos, jeigu šalims pavyks per nustatytą laikotarpį atlikti būtinus darbus. Norint darbus užbaigti laiku, reikia sustiprinti pastangas.

*3.3.3. Maisto sauga*

Bulgarijai ir Rumunijai šiuo metu draudžiama eksportuoti gyvas kiaules, kiaulieną ir tam tikrus kiaulienos produktus į ES dėl abiejose šalyse paplitusio klasikinio kiaulių maro. Dėl klasikinio kiaulių maro paplitimo Komisija turi priimti tam tikrus sprendimus iki stojimo.

Bulgarija pateikė laukinių kiaulių klasikinio kiaulių maro išnaikinimo galutinį planą, kuris turi būti oficialiai patvirtintas. Patvirtinus šį planą, Bulgarija būtų įtraukta į Bendrijos re žimą, kuris jau taikomas toms valstybėms narėms, kuriose užregistruota klasikinio kiaulių maro atvejų. Rumunija pateikė laukinių kiaulių ir naminių kiaulių klasikinio kiaulių maro i šnaikinimo planą, kuris turi būti oficialiai patvirtintas. Tačiau dėl esamos padėties abiejose šalyse vis dar būtina drausti gyvų kiaulių, kiaulienos ir tam tikrų kiaulienos produktų prekybą ES po jų stojimo. Atitinkamos priemonės įsigalios stojimo metu.

Abi šalys ne visiškai tenkina *acquis* reikalavimus dėl *USE*. Jeigu Bulgarija ir Rumunija iki stojimo nebus sukūrusios tinkamos visą šalį apimančios kritusių gyvūnų ir šalutinių gyv ūninės kilmės produktų surinkimo ir perdirbimo sistemos ir nebus užbaigusios utilizavimo įmonių atnaujinimo, bus nuspręsta taikyti apribojimus tam tikram šalutinių gyvūninės kilm ės produktų (pavyzdžiui, gyvūnų pašarai), naudojimui. Šios priemonės nustatytos Stojimo akte arba *acquis*. Jos įsigalios stojimo metu.

Bulgarijos ir Rumunijos žemės ūkio produktų įmonių, kurioms nebuvo leista parduoti savo produktus kitose valstybėse narėse trejų metų laikotarpiu dėl ES taisyklių nesilaikymo, sąrašas bus atnaujintas iki stojimo dienos. Jei būtina, į atnaujintus sąrašus bus įtrauktos kitos reikalavimų neatitinkančios įmonės. Ši procedūra yra grindžiama Stojimo akte nustatytomis pereinamojo laikotarpio priemonėmis.

Be to, Stojimo akto 42 straipsnyje nustatytos konkrečios pereinamojo laikotarpio priemon ės gali būti taikomos pieno sektoriuje dėl reikalavimus atitinkančių įmonių perdirbimo geb ėjimų ir reikalavimus atitinkančio neperdirbto pieno kiekio neatitikimo. Šiomis priemon ėmis bus užkirstas kelias parduoti iš reikalavimus neatitinkančio neperdirbto pieno pagamintus produktus kitose valstybėse narėse.

*3.3.4. Aviacijos sauga*

Atsižvelgiant į rimtus trūkumus, kuriuos nustatė Europos aviacijos saugos agentūra (EASA) ir Jungtinė aviacijos tarnyba (JAT) aviacijos saugos srityje, JAT atsisakė patvirtinti Bulgarijos abipusį pripažinimą JAT sistemoje tam tikrose saugos srityse, kaip antai: tinkamumas skrydžiams, tikrinimas, veikimas ir skrydžio įgulos licencijavimas. Kad įvykdytų ES teisės aktų reikalavimus, Bulgarija, bendradarbiaudama su EASA ir jos padedama, turi pateikti korekcinį veiksmų planą visiems trūkumams ištaisyti ir jį įgyvendinti per nustatytą trumpą laiką. Tuomet EASA, kai tik bus įmanoma, prieš stojimą atliks šio plano įgyvendinimo patikrinimą.

Jeigu Bulgarija nesiims būtinų taisomųjų veiksmų, Komisija, savo iniciatyva arba valstybės narės prašymu, galės riboti patekimą į aviacijos vidaus rinką. Bulgarijos registruotiems l ėktuvams, kurie neatitinka ES civilinės aviacijos saugos taisyklių, gali būti taikomos *acquis* nustatytos atitinkamos apsaugos priemonės. Be to, reikalavimų nesilaikantys Bulgarijos oro vežėjai gali būti įtraukti į ES uždraustų oro vežėjų, kurie negali pateikti į ES oro erdvę, skristi per ją arba iš jos, sąrašą. Visos šios priemonės nustatytos *acquis*.

## 4. Išvada

Bulgarija ir Rumunija paraišką dėl narystės Europos Sąjungoje pateikė 1995 m., o stojimo derybos su abiejomis šalimis buvo pradėtos 2000 m. vasario mėn. 2002 m. Europos Vadovų Taryba paskelbė, kad jos tikslas yra Bulgarijos ir Rumunijos įstojimas į Europos S ąjungą 2007 m., su sąlyga, kad šalys bus padariusios pakankamą pažangą narystės kriterijams tenkinti. Stojimo derybos buvo užbaigtos 2004 m. gruodžio mėn., o 2005 m. balandžio mėn. buvo pasirašyta Stojimo sutartis.

Nuo Komisijos pateiktos vėliausios ataskaitos gegužės mėn. Bulgarija ir Rumunija dėjo daug pastangų pasirengimui narystei ES užbaigti. Bulgarija ir Rumunija tenkina politinius kriterijus ir tinkamai rengiasi tenkinti ekonominius ir *acquis* kriterijus iki 2007 m. sausio 1 d.

Dauguma gegužės mėn. ataskaitoje nurodytų uždavinių buvo išspręsti. Rasti sprendimai keletui sektorių klausimų. Padaryta tam tikra pažanga vykdant teismų reformą ir kovojant su korupcija, pinigų plovimu ir organizuotu nusikalstamumu, bet būtina siekti tolesnių ap čiuopiamų rezultatų.

Šioje ataskaitoje nurodomi klausimai, kuriuos reikia toliau spręsti. Atkreipiamas dėmesys į *acquis* ir Stojimo sutarties nuostatas, kuriomis siekiama užtikrinti tinkamą ES politikos vykdymą ir institucijų veikimą po stojimo. Atsižvelgdama į šios ataskaitos rezultatus, Komisija, pasikonsultavusi su valstybėmis narėmis, sukurs bendradarbiavimo ir pažangos tikrinimo mechanizmą teismų reformos, kovos su korupcija, pinigų plovimu ir organizuoto nusikalstamumo srityse. Šiuo tikslu buvo iškelti orientaciniai tikslai, susiję su skirtingomis aplinkybėmis kiekvienoje šalyje.

Komisija priėmė būtinas teisines nuostatas tinkamam ES žemės ūkio fondų lėšų valdymui užtikrinti. Ataskaitoje pabrėžiama, kad esamose taisyklėse numatytos būtinos garantijos tinkamam ES struktūrinių fondų ir kitų programų valdymui.

Maisto saugos srityje priimtos konkrečios priemonės. Dėl gyvūnų ligų šiuo metu iš Bulgarijos ir Rumunijos į ES negali būti eksportuojami tam tikri gyvūnai ir gyvūninės kilm ės produktai. Esant būtinybei šie apribojimai bus toliau taikomi po stojimo.

Aviacijos saugos srityje konkrečios priemonės turės būti taikomos Bulgarijos lėktuvams ir oro vežėjams.

Apskritai Bulgarija ir Rumunija dėjo daug pastangų, kad įstatymai ir jų administravimas atitiktų Europos Sąjungos teisės aktus ir taisykles. Todėl šalys iš esmės tenkina ES galiojančius standartus ir laikosi įprastos praktikos. Europos Sąjunga teiks nuolatinę pagalbą likusiems neišspręstiems klausimams spręsti. *Acquis* ir Stojimo sutartyje numatytos pakankamos garantijos tinkamam ES politikos ir institucijų veikimui užtikrinti. Bulgarija ir Rumunija padarė didelę pažangą ir todėl bus pasirengusios prisiimti ES naryst ės teises ir įsipareigojimus 2007 m. sausio 1 d. Komisija laukia tos dienos, kai galės pasveikinti Bulgariją ir Rumuniją tapus visateisėmis Europos Sąjungos narėmis.

**BULGARIJAI SKIRTAS PRIEDAS**

## 1. 2006 m. gegužės mėn. ataskaitos išvadoje akcentuotos sritys, kuriose būtina imtis tolesnių veiksmų

### 1.1 Politiniai kriterijai

*Teisingumo sistema*

Bulgarija padarė pažangą vykdydama teisingumo sistemos reformą. Nacionalinė asamblėja pateikė Konstitucijos pakeitimus šalinti aiškumo dėl teismų nepriklausomumo ir teisminės sistemos atskaitomybės trūkumams.

2006 m. birželio mėn. Aukščiausioji teismų taryba priėmė nutarimą dėl teisėjų įdarbinimo konkurso tvarka ir vertinimo pagal Teisminės sistemos aktą. Šiuo aktu reglamentuojami teisėjų profesinių žinių ir etikos savybių vertinimo kriterijai ir tvarka. Akte teigiama, kad kiekvienam etatui užimti skelbiami konkursai. Atsitiktinio bylų skirstymo teisėjams IT sistema jau veikia daugelyje teismų. Toliau buvo tęsiamos pastangos tobulinant IT sistemas teismuose. Sklandžiai vyko Nacionalinio teisingumo instituto organizuotas mokymas.

Baudžiamojo proceso srityje pastaruoju metu vyksta pokyčiai. Sklandžiai vyko tyrimą atliekančių magistratų (*Sledovateli*) atsakomybės perdavimas policijos tyrėjams (*Dosnateli*). Prokurorai perėmė vadovavimą tyrimams ikiteisminio tyrimo metu. Naujai suformuota darbo grupė atlieka naujojo Baudžiamojo proceso kodekso veikimo stebėjimą. Taip siekiama surinkti informacijos apie praktinį naujojo kodekso taikymą ir nustatyti galimas problemas. Taikant greitesnę procedūrą keliose bylose baudžiamasis procesas vyko sparčiau. Prokuratūros valdymo struktūros buvo patobulintos ir buvo dedamos pastangos didinti atskirų prokurorų atskaitomybę ir atsakomybę. Specialus Kovos su organizuotu nusikalstamumu ir korupcija skyrius buvo toliau stiprinimas ir šiuo metu jame dirba beveik 80 kvalifikuotų prokurorų. Tai sustiprino kovos su organizuotu nusikalstamumu ir korupcija teisminėje sistemoje veiksmingumą.

Generalinis prokuroras pratęsė susikaupusių bylų nagrinėjimo terminus, kurie turėjo netrukus baigtis. Sustiprinta su magistratų nusižengimais kovojanti vidaus inspekcija Aukš čiausioje kasacinėje prokuratūroje. 2006 m. gegužės mėn. Bulgarijos prokurorų asociacijos valdyba pagal Įstatymą dėl informacijos apie aukštų pareigūnų asmeninį turtą skelbimo paprašė visų narių paskelbti metinę pajamų ir turto deklaraciją ir pateikti ją Valstybės kontrolei. Generalinė prokuratūra paskelbė prokuratūros audito pirmojo etapo rezultatus. Juose nurodyti rimti neprofesionalaus prokurorų elgesio atvejai, kai bylos buvo užbaigtos nesant įtikinamo pagrindimo. Drausminių priemonių buvo imtasi už tai atsaking ų asmenų atžvilgiu.

Prasidėjo pasirengimas Administracinio proceso kodeksui įgyvendinti. Kuriamos mokymo priemonės ir rengiamasi 315 administracinės teisės teisėjų stojimo egzaminams. Teigiamai atsiliepiama apie naują teisinės pagalbos sistemą. Numatytas reikiamas akredituotų advokatų skaičius ir tinkamas biudžetas. Įstatymo dėl privačių vykdymo užtikrinimo agent ų įgyvendinimas buvo tęsiamas ir buvo paskirti pirmieji privatūs antstoliai.

Tačiau lieka tam tikrų susirūpinimą keliančių klausimų.

Turi būti priimti būtini Konstitucijos pakeitimai, kurie pašalintų visus aiškumo dėl teismų sistemos nepriklausomumo ir teisminės sistemos atskaitomybės trūkumus.

Aukščiausiosios teismų tarybos sudėtis ir veikimas vis dar kelia susirūpinimą. Aukš čiausiosios teismų tarybos nariai tęsia profesinę veiklą (daugeliu atveju vadovauja teismams arba prokuratūroms) ir todėl negali nuolat skirti pakankamai laiko ir pastangų. Dažnai Aukščiausiosios teismų tarybos sprendimai dėl drausminių priemonių priimami l ėtai. Nėra teisinių nuostatų, kuriomis remiantis būtų galima sustabdyti teisėjų, kurių at žvilgiu vykdomas vidinis drausminis tyrimas, įgaliojimus. Drausminį nusižengimą padaręs Aukščiausiosios teisėjų tarybos narys iš jos negali būti pašalintas. Todėl lieka abejonių, ar Aukščiausioji teismų taryba gebės veikti kaip patikima ir pirmaujančias pozicijas užimanti institucija, skatinanti aukščiausias etikos normas visoje Bulgarijos teisingumo sistemoje. Priėmus nutarimą dėl teisėjų įdarbinimo konkurso tvarka ir jų vertinimo, būtina toliau dėti pastangas, kad nutarimas būtų griežtai taikomas.

Iki šiol naujojo Baudžiamojo proceso kodekso stebėjimo mechanizmas buvo gana neefektyvus. Teisėjai turi apie jį daugiau žinoti ir dažniau taikyti, ypač vietos teismuose. Dauguma su naujojo Baudžiamojo proceso kodekso įgyvendinimu susijusių sunkumų kyla dėl pernelyg sudėtingų procedūrų, per trumpų sunkių nusikaltimų tyrimo terminų, dėl bylų nagrinėjimo tvarkaraščio ir galiausiai dėl policijos pareigūnų liudijimo teismuose teisinių apribojimų. Be to, yra susikaupę daug bylų, pradėtų nagrinėti pagal senąjį Baudžiamojo proceso kodeksą.

Policijos tyrėjams trūksta mokymų, ypač apie ikiteisminio tyrimo etapą. Valstybinės prokuratūros vidaus auditas atskleidė keletą pažeidimų dėl sprendimų teisėtumo ir nurodyt ų terminų laikymosi. Keletu atvejų nustatyta, kad prokurorai be jokio pagrindimo nutrauk ė bylas. Prokuratūros veiklos audito metu nustatytus trūkumus atsakingos institucijos turi tinkamai pašalinti nuolat imdamosi priemonių, užtikrinsiančių atskaitingą ir profesionalų prokurorų elgesį nagrinėjant visas bylas. Siekiant užtikrinti nešališkumą, turi būti parengta atsitiktinio bylų skirstymo prokurorams programinė įranga, panaši į jau įdiegtą įrangą teismuose. Būtina priimti daugiau darbuotojų, kad visi šie teismai tinkamai veiktų kaip numatyta nuo 2007 m. sausio 1 d.

Vėluojama priimti naująjį Civilinio proceso kodeksą. Naujasis Įstatymas dėl privačių vykdymo užtikrinimo agentų kol kas smarkiai nepagerino nuosprendžių vykdymo. Privači ų antstolių įdarbinimo procesas dar neužbaigtas, o mokymas tik prasidėjo. Būtina sustiprinti ir apsaugoti nuo neteisėtos įtakos kovos su korupcija departamentus Aukš čiausioje teismų taryboje ir prokuratūrose.

Apskritai nuo gegužės mėn. padaryta tam tikra pažanga. Tačiau, kaip nurodyta, vis dar reikia spręsti kelis neišspręstus klausimus.

*Kovos su korupcija priemonės*

Bulgarija padarė pažangą kovodama su korupcija. Vykdant skaidraus valdymo, korupcijos prevencijos ir kovos su ja strategijos įgyvendinimo programą, 2006 m. rugpjūčio mėn.

buvo priimti Įstatymo dėl informacijos apie aukštas valstybines pareigas einančių asmenų turtą viešo skelbimo pakeitimai. Jie įsigalios 2007 m. sausio 1 d. Įstatymas suteikia teisę Valstybės kontrolei, padedant kitoms valdžios institucijoms, atlikti patikrinimus, patvirtinančius aukštas valstybines pareigas einančių asmenų Valstybės kontrolei pateiktų deklaracijų tikslumą. Be to, paskutiniai pakeitimai išplėtė sąrašą asmenų, kurie privalo deklaruoti savo turtą. Visi ministrai turto deklaracijas paskelbė internete.

2006 m. rugpjūčio mėn. priimti Politinių partijų įstatymo pakeitimai. Pakeitimuose numatoma, kad politines partijas valdančių ir kontroliuojančių organų nariai Valstybės kontrolei turi pateikti viso šalyje ir užsienyje turimo turto, pajamų ir išlaidų deklaracijas. Politinės partijos turi nurodyti partijos rėmėjus, gaunamų lėšų pobūdį ir vertę. Be to, dabar politinės partijos Valstybės kontrolei taip pat turi pateikti (pelno nesiekiančių) organizacij ų, kuriose dalyvauja jų vyresnieji nariai, sąrašą. 2006 m. rugsėjo mėn. Valstybės kontrolė paskelbė išsamaus politinių partijų turto valdymo ir finansinės veiklos audito rezultatus.

Pagal Administravimo įstatymą, tiesiogiai ministerijai pavaldžios inspekcijos buvo įkurtos prie visų ministerijų ir daugumos valstybinių agentūrų. Šios inspekcijos nusižengusiems pareigūnams gali siūlyti drausmines arba teisines priemones. Ministrų kabinete įsteigta Vyriausioji inspekcija, kuri atsiskaito Ministrui Pirmininkui. Ši inspekcija koordinuoja ir padeda planuoti ministerijų inspekcijų veiklą. Vyriausioji inspekcija yra Antikorupcijos komisijos sekretoriatas. Komisijos darbuotojų skaičius išaugo. Daugumoje valstybinių įstaigų įkurti ryšių centrai, kuriems pranešama apie korupcijos atvejus. Parengtas kovos su korupcija visuose valdžios lygmenyse mokymo planas, apimantis apytiksliai 50 000 tarnautojų. Imtasi ir kitų prevencinių priemonių, kaip antai: „karštoji linija“, skundų dėžut ės bei supaprastinta piliečių kreipimosi į vietos valdžios institucijas tvarka. Pasienio policijoje atsitiktiniu būdu keičiant darbo valandas ir darbo vietą siekiama sumažinti korupcijos pavojų. Vidaus reikalų ministerijoje atliekamas darbuotojų tinkamumo tikrinimas, mokymas, taip pat prevencinių priemonių įvedimas ir gerosios praktikos taikymas. Generalinis prokuroras aktyviau reaguoja į prašymus panaikinti parlamento nari ų neliečiamybę. Nuo 2006 m. gegužės mėn. neliečiamybė panaikinta dviem parlamento nariams.

Bulgarija ratifikavo JT Konvenciją prieš korupciją. 2006 m. rugpjūčio mėn. buvo priimti Gydytojų ir odontologų profesinių organizacijų įstatymo pakeitimai, kuriais siekiama nustatyti griežtesnes sankcijas profesinės etikos principams nusižengusiems asmenims.

Tačiau lieka tam tikrų susirūpinimą keliančių klausimų.

Antikorupcijos komisijos sekretoriatas kol kas tinkamai neveikia. Antikorupcijos strategija nėra visapusiškai koordinuojama, o dalyvaujančios įstaigos pernelyg mažai bendradarbiauja.

Skundimo skatinimo priemonės vis dar nėra tinkamos. Viešojo administravimo institucijose esančios inspekcijos nėra pakankamai nepriklausomos, o jų institucinė kompetencija turi būti didinama. Be to, ne visada galima užtikrinti pranešimų anonimi škumą, nes telefono numeriai gali būti registruojami. Nepateikta išsamių ir patikimų statistinių duomenų apie su korupcija susijusių pažeidimų pobūdį ir taikytas drausmines nuobaudas. Mokesčių rinkimo agentūroms, muitinėms, Vykdomajai kelių agentūrai, veterinarinių patikrinimų tarnyboms ir vietos valdžios institucijoms korupcija yra ypač b

ūdinga.
Būtina imtis papildomų korupcijos prevencijos priemonių sienos kirtimo punktuose, įskaitant sunkvežimių vairuotojų ir dažnai keliaujančių asmenų informavimo kampanijas. B ūtina peržiūrėti sienos kirtimo tvarką, kad būtų padidintas veiksmingumas ir paspartinta procedūra.

Iki šiol sėkmingų korupcijos atvejų išaiškinimo ir baudžiamojo persekiojimo konkrečių rezultatų trūksta. Aukštų pareigūnų korupcijos atvejais retai pareiškiami kaltinimai ir apkaltinamieji nuosprendžiai, o informacijos apie sankcijas trūksta. Tiriant teisėjams pareik štus kaltinimus neetišku elgesiu retais atvejais pradedamas baudžiamasis persekiojimas arba skelbiamas apkaltinamasis nuosprendis. Apskritai nuo gegužės mėn. ataskaitos padaryta konkreti pažanga. Tačiau, kaip nurodyta pirmiau, vis dar lieka spręstinų klausim ų.

## 1.2. *Acquis* kriterijai

*Kova su organizuotu nusikalstamumu, sukčiavimu ir korupcija*

Bulgarija padarė pažangą policijos bendradarbiavimo ir kovos su organizuotu nusikalstamumu srityje. Įgyvendintas naujasis Baudžiamojo proceso kodeksas. Į kodeksą įtraukti nauji kovos su organizuotu nusikalstamumu tyrimo metodai ir tyrimo įgaliojimus turinčių policijos pareigūnų įdarbinimas ir mokymas. Vyriausiame kovos su organizuotu nusikalstamumu direktorate (VKOND) šiuo metu dirba kvalifikuoti darbuotojai. 2006 m. liepos mėn. priimtas Teismo sprendimų įšaldyti turtą arba įrodymus patvirtinimo, pri ėmimo ir vykdymo įstatymas, kuriuo įgyvendinamas Tarybos sprendimas dėl teismo įsakymų įšaldyti turtą arba įrodymus vykdymo ES.

Buvo tęsiamas bendradarbiavimas su kaimyninėmis šalimis ir ES valstybėmis narėmis kovojant su tarptautinėmis nusikalstamomis grupuotėmis. Kova su organizuotu nusikalstamumu sulaukė daugiau politikų dėmesio, o kai kurios teisėsaugos įstaigos aktyviau dirba šioje srityje. Veiksmai kovojant su nusikalstamomis grupuotėmis, kurios u žsiima prekyba žmonėmis ir narkotikais, valiutos padirbinėjimu, duoda rezultatų, kai kuriais atvejais bendradarbiaujant su ES valstybėmis narėmis. Imtasi priemonių teis ėsaugos ir organizuotų nusikalstamų grupuočių ryšiams atskleisti. Liudytojų apsaugos programos dalinai veikia. Bendradarbiavimo liudytojų apsaugos srityje susitarimai sudaryti su Buvusiąja Jugoslavijos Respublika Makedonija ir Jungtinėmis Amerikos Valstijomis.

Tačiau lieka tam tikrų susirūpinimą keliančių klausimų.

Kaip nurodyta dalyje apie teismų reformą, naujajame Baudžiamojo proceso kodekse yra tr ūkumų. Be to, būtina toliau didinti specialistų, atliekančių policijos tyrimus, skaičių, o policijos tyrėjams organizuoti daugiau mokymų. Duomenų apsauga ir slaptos informacijos tvarkymas ne visada tinkamai atliekami, o tai kliudo tarptautiniam bendradarbiavimui. B ūtina parengti šiuolaikišką ir nuoseklią nusikaltimų statistikos sistemą, kuri leistų Bulgarijai įdėmiau stebėti ir analizuoti esamą padėtį ir tendencijas.

Užsakomosios žmogžudystės retai kada sėkmingai tiriamos ir atsakingi už jas asmenys patraukiami baudžiamojon atsakomybėn. Neteisėtas šaunamųjų ginklų laikymas išlieka problema. Kol kas sėkmingai išaiškinama labai nedaug nusikaltimų, susijusių su prekyba

žmonėmis, narkotikų kontrabanda, pinigų plovimu, prekių, pinigų ir dokumentų padirbinėjimu.

Organizuoti nusikaltimai tebelieka problema. Būtina stiprinti VKOND, finansų institucijų, Europolo ir atitinkamų tarnybų užsienyje bendradarbiavimą. Bulgarijos įstatymuose nustatytos teisinės priemonės tyrimams ir organizuotų nusikaltėlių baudžiamajam persekiojimui vykdyti. Tačiau apčiuopiamų rezultatų vis dar laukiama.

Apskritai parengti tam tikri mechanizmai, kurie turėtų padėti kovoti su organizuotu nusikalstamumu. Tačiau trūksta apčiuopiamų rezultatų tiriant organizuotų nusikaltėlių bylas ir vykdant jų baudžiamąjį persekiojimą.

*Kova su pinigų plovimu*

Bulgarija padarė tam tikrą pažangą kovodama su pinigų plovimu. Kovos su pinigų plovimu srityje dauguma teisės aktų atitinka *acquis*. 2006 m. birželio mėn. buvo iš dalies pakeistas Įstatymas dėl kovos su pinigų plovimu priemonių, kad būtų visapusiškai tenkinami antrosios ES pinigų plovimo prevencijos direktyvos reikalavimai. Buvo atsižvelgta į patikslintas Finansinių veiksmų darbo grupės kovai su pinigų plovimu ir teroristų finansavimu rekomendacijas. Be to, buvo imtasi įvairių iniciatyvų, siekiant gerinti teisėsaugos įstaigų darbą ir jų tarpusavio bendradarbiavimą: vyko tyrėjų ir prokurorų mokymas, įkurtos naujos organizacinės struktūros policijoje ir prokuratūrose, pagerėjo tarpžinybinis koordinavimas teisėsaugos įstaigose.

Teigiamų pokyčių vyko reaguojant į tarptautinius bendradarbiavimo prašymus ir vykdant operacijas, kuriomis siekiama atskleisti įtariamą užsienio šalių piliečių pinigų plovimo veiklą. Finansinės žvalgybos agentūra toliau išlieka sėkmingai veikiančiu administraciniu organu, nagrinėjančiu pranešimus apie įtartinus sandorius.

Tačiau lieka tam tikrų susirūpinimą keliančių klausimų.

Veiksmingas įstatymų įgyvendinimas vis dar nepakankamas, trūksta apčiuopiamų rezultatų užtikrinant sprendimų vykdymą ir atliekant pinigų plovimo baudžiamąjį persekiojimą. Būtina rengti informavimo kampanijas visiems subjektams, galintiems nukentėti nuo pinigų plovimo, ir didinti jų (priežiūros) gebėjimus. Kovos su pinigų plovimu veiksmingumą toliau smarkiai mažina korupcija ir organizuotas nusikalstamumas.

Apskritai šioje srityse Bulgarija padarė tam tikrą pažangą. Bulgarija turi įrodyti, kad geba pasiekti apčiuopiamų rezultatų vykdydama sprendimus ir atlikdama pinigų plovimo baudžiamąjį persekiojimą.

*Integruotoji administravimo ir kontrolės sistema (IAKS)*

Pastaruoju metu padaryta pažanga kuriant Integruotąją administravimo ir kontrolės sistemą (IAKS). Sukurta IAKS IT programinė sistema, šiuo metu ji bandoma, o IT techninė įranga jau įdiegta. Parengtas išsamus tikrinimų vietoje planas, įdarbinti ir mokomi darbuotojai, nupirkta įranga, parengti procedūrų vadovai. Skirti dideli papildomi ištekliai rengti Žemės sklypų identifikavimo sistemą (ŽSIS) ir Geografinės informacijos sistemą (GIS), dėl to darbai atliekami sparčiau.

Tačiau lieka tam tikrų susirūpinimą keliančių klausimų.

Kadangi numatytas Žemės sklypų identifikavimo sistemos (ŽSIS) ir Geografinės informacijos sistemos (GIS) užbaigimo terminas yra labai trumpas, kyla pavojus, kad b ūtino atlikti darbo kokybė nebus užtikrinta. Be to, vėluojama sujungti Ūkininkų registrą ir ŽSIS bei GIS. Apskritai išlieka pavojus, kad įstojus IAKS tinkamai neveiks. Nuolatinės ir kai kuriose srityse sustiprintos pastangos bus būtinos IAKS veikimui užtikrinti.

*USE ir šalutiniai gyvūninės kilmės produktai*

Padaryta didelė pažanga kritusių gyvūnų ir šalutinių gyvūninės kilmės produktų (1, 2 ir 3 rizikos kategorija) surinkimo ir perdirbimo srityje. Bulgarija įkūrė ES reikalavimus atitinkančius techninius utilizavimo statinius. Numatyta būtina tokių produktų iš ūkių arba įmonių surinkimo sistema ir priemonės tinkamai prižiūrėti utilizavimo procesą. Mėsos ir kaulų miltų utilizavimo produktų sunaikinimas bus atliekamas deginant kartu su kitomis medžiagomis. Kitas utilizavimo produktas (riebalai) yra naudojamas utilizavimo įmonėse kaip kuro pakaitalas.

Šiuo metu dvi utilizavimo įmonės yra Bulgarijos šiaurės rytinėje dalyje labai arti viena kitos. Nors šiuo metu utilizavimo pajėgumų užtenka, Bulgarija vis dar planuoja statyti tre čią utilizavimo įmonę, kad būtų užtikrintas tolygesnis utilizavimo pajėgumų paskirstymas visoje šalyje ir būtų naudojama šiuolaikinė įranga. Mažos rizikos (3 kategorija) produktus įmonės gali nuspręsti siųsti į utilizavimo įmonės arba į įmones, kurios yra registruotos arba turi leidimą utilizuoti tokius produktus, laikydamosi ES reikalavimų ir tvarkos. Bulgarija sudarė visų esamų įmonių, kurios dalyvauja 3 kategorijos produktų prekyboje ir tolesniame perdirbime, sąrašą. Visos esamos įmonės buvo patikrintos, užregistruotos arba joms suteiktas leidimas.

Tačiau lieka tam tikrų susirūpinimą keliančių klausimų.

Bulgarija turi daugiau dėmesio skirti visiems vykdymo aspektams ir toliau atlikti sistemingus (kryžminius) patikrinimus visuose lygmenyse, įskaitant Kritinių pavojaus sveikatai situacijų valdymo centrų sistemos diegimą. Apskritai išlieka rizika, kad utilizavimo sistema po stojimo tinkamai neveiks.

*Struktūrinės veiklos išlaidų finansinė kontrolė*

Pažanga padaryta akredituojant Išplėstinę decentralizuoto įgyvendinimo sistemą (IDIS) pasirengimo narystei finansinių instrumentų PHARE ir ISPA programoms. Bulgarija ėmėsi konkrečių priemonių, pavyzdžiui, priėmė Vyriausybės sprendimą dėl papildomų kontrolierių atitinkamose institucijose skyrimo; buvo tęsiamas įdarbinimo procesas ir vykdomos intensyvios mokymo programos atitinkamose svarbiose srityse dirbantiems darbuotojams. Finansų ministerija ir atitinkamos šakinės ministerijos pasirašė supratimo memorandumą, kuris turėtų gerinti bendradarbiavimą ir paspartinti PHARE ir ISPA IDIS akreditavimą.

Bulgarija turi toliau tęsti pastangas įdarbinimo ir mokymo procesams užbaigti, rengti papildomas visaapimančias mokymo programas nacionalinių viešųjų pirkimų įstatymų ir

procedūrų įgyvendinimo agentūrų ekspertams ir rengti atitinkamus papildomus vadovus.

Dabartinis pasirengimo tempas turėtų leisti ISPA IDIS akreditavimą tam tikrose įgyvendinimo įstaigose užbaigti iki metų pabaigos, tačiau bent vienu atveju akreditavimas nebus rekomenduojamas. PHARE IDIS akreditavimo procese būtina dėti papildomas pastangas, jeigu norima pasiekti šio tikslo.

## 2. 2006 m. gegužės mėn. ataskaitoje nurodyti kiti spręstini klausimai

### 2.1. Politiniai kriterijai

*Prekyba žmonėmis*

Šioje srityje padaryta pažanga. Tęsiant bendradarbiavimą su valstybėmis narėmis kovos su prekyba žmonėmis srityje buvo suardyta viena nusikalstama grupuotė. 2006 m. rugpjūčio mėn. Baudžiamasis kodeksas buvo iš dalies pakeistas ir dabar jame prekyba besilaukian čiomis moterimis, siekiant parduoti naujagimius, apibrėžta kaip atskira nusikalstama veika.

Tačiau lieka tam tikrų susirūpinimą keliančių klausimų.

Nacionalinei kovos su prekyba žmonėmis komisijai nebuvo skirtos tinkamos biuro patalpos. Komisijos sekretorius atsistatydino 2006 m. liepos mėn. Bulgarija tebėra prekybos žmonėmis tranzito ir kilmės šalis. Neišspręsta prekybos naujagimiais, kai besilaukiančios moterys gimdo užsienyje, problema. Dėl patikimų registravimo mechanizm ų stokos trūksta aiškios informacijos apie prekybos žmonėmis aukomis tapusius ir dingusius be žinios asmenis. Vis dar nebaigtas įgyvendinti Įstatymas dėl Bulgarijos asmens tapatybės dokumentų. Liudininkų apsaugos programa įgyvendinta nepakankamai. Iki šiol Bulgarija nepasirašė Europos Tarybos Konvencijos dėl kovos su prekyba žmonėmis. Apskritai kovojant su prekyba žmonėmis padaryta ribota pažanga.

*Netinkamas elgesys su įkalintais asmenims ir sąlygos kalėjimuose*

Turi būti sprendžiamos gegužės mėn. ataskaitoje nurodytos problemos, susijusios su s ąlygomis kalėjimuose, elgesiu ir įsipareigojimų pagal tarptautines konvencijas laikymusi kalinimo įstaigose ir kalėjimuose.

*Vaikų apsauga*

Vaikų apsaugos srityje padaryta pažanga. 2006 m. gegužės mėn. Socialinės pagalbos agentūroje buvo įkurta speciali inspekcija, skirta prižiūrėti ir stebėti vaikų globos ir pagyvenusių asmenų priežiūros įstaigas. 2006 m. birželio mėn. pradėta programos „Asmen ų su negalia padėjėjai“ stebėsena. Vykdant šią programą taip pat organizuojami mokymai vaikus su negalia auginantiems tėvams. Socialinės pagalbos įstatymo įgyvendinimo taisykl ės buvo iš dalies pakeistos, kad būtų gerinamas alternatyvių paslaugų vaikams teikimas. Buvo tęsiamas vaikų su negalia prieglaudų stebėjimas.

Tačiau lieka tam tikrų susirūpinimą keliančių klausimų.

Daugelyje įstaigų gyvenimo ir higienos sąlygų lygis tebėra labai žemas. Inspekcijoje prie Socialinės pagalbos agentūros įkurtas specialus skyrius turi būti toliau plečiamas, kad gal

ėtų tinkamai atlikti stebėjimą. Būtina parengti nuostatas, kaip bus atsižvelgiama į steb ėjimo rezultatus.

*Neįgaliųjų ir psichikos sveikatos priežiūros sistema*

Padaryta nedidelė pažanga. Buvo imtasi tam tikrų veiksmų, kaip antai Sveikatos apsaugos ministerijos ir Socialinės politikos ir darbo ministerijos atsakomybės padalijimas siekiant didesnio skaidrumo.

Tačiau lieka tam tikrų susirūpinimą keliančių klausimų.

Būtina stiprinti Neįgaliųjų asmenų agentūrą, kuri būtų už šalies neįgaliųjų asmenų politikos planavimą ir įgyvendinimą atsakinga įstaiga. Būtina dėti daugiau pastangų gerinant gyvenimo sąlygas priežiūros įstaigose. Be to, būtina dėti pastangas siekiant užtikrinti, kad bus mažinamas priežiūros įstaigose gyvenančių asmenų skaičius ir bus įgyvendinti veiksmai, nurodyti Nacionaliniame veiksmų plane dėl psichikos sveikatos politikos įgyvendinimo Bulgarijoje 2004–2012 m. Esami projektai ir prioritetai netenkina priežiūros įstaigose esančių asmenų poreikių.

*Mažumų apsauga ir integravimas*

Pažanga padaryta romų integracijos srityje. 2006 m. gegužės mėn. pradėta vykdyti romų raštingumo ir profesinio rengimo programa „Nuo socialinės pagalbos prie užimtumo“. Ja siekiama darbo neturintiems romams suteikti bendrąjį profesinį pasirengimą. Be to, pagal šią programą romų bendruomenės nariai buvo įdarbinti, daugiausia infrastruktūros modernizavimo srityje.

2006 m. gegužės mėn. buvo paskirtas 2005–2015 m. romų integracijos dešimtmečio koordinatorius. Bulgarija vieneriems metams perėmė pirmininkavimą romų integracijos de šimtmečio programai. Programos įgyvendinimo stebėjimas atliekamas rengiant reguliarius susitikimus. Apsaugos nuo diskriminacijos komisijos administraciniai gebėjimai buvo sustiprinti įdarbinus papildomus darbuotojus. Buvo tęsiamas profesinio ir kitokio mokymo priemonių pažeidžiamoms grupės įgyvendinimas. Buvo rengiami mokymai Etninių ir demografinių klausimų direktorato tarnautojams.

Tačiau lieka tam tikrų susirūpinimą keliančių klausimų.

Vis dar neparengti mokytojų asistentų pareigybių aprašymai ir nenumatytas biudžetas. Priemonės, kuriomis siekiama mokyklose integruoti romų tautybės vaikus, turėtų būti taikomos ir aukštojo mokslo srityje. Romų bendruomenės sveikatos būklė yra prasta ir da žnai dėl skurdo ir prastų higienos sąlygų kyla ligų protrūkiai. Daug romų vis dar turi mažai galimybių naudotis sveikatos priežiūros paslaugomis. Būtina stiprinti pastangas įtraukti pa žeidžiamas grupes, ypač romus, į darbo rinką.

Administraciniai Nacionalinės bendradarbiavimo etniniais ir demografijos klausimais tarybos pajėgumai, ypač regionų lygmeniu, vis dar nepakankami. Vyriausybės požiūris į neregistruotas gyvenvietes, kur daugiausia kuriasi romų bendruomenės, sukėlė įtampą. Priverstiniai iškeldinimai įtampą dar labiau padidino. Būtina dėti daugiau pastangų, skirtų kovoti su visų formų netolerancija, ypač įgyvendinant visus galiojančius transliavimą ir kit ą veiklą reglamentuojančius teisės aktus, kuriais siekiama kovoti su visomis rasizmo,

diskriminacijos ar ksenofobijos formomis.

## 2.2. Ekonominiai kriterijai

*Makroekonomikos stabilumas ir einamosios sąskaitos deficitas*

2006 m. gegužės mėn. ataskaitoje dar kartą patvirtinta, kad šalyje veikia rinkos ekonomika, ir prieita prie išvados, kad atsižvelgiant į didėjantį einamosios sąskaitos deficit ą buvo vykdoma racionali fiskalinė ir darbo užmokesčio politika. Šiose srityse padaryta pa žanga. Toliau vykdyta griežta fiskalinė politika, o bendrasis valdžios sektoriaus balansas per pirmus septynis 2006 m. mėnesius buvo perteklinis – 3,6 % prognozuoto BVP. Pirmoje 2006 m. pusėje faktinis darbo užmokestis, palyginti su tuo pačiu praeitų metų laikotarpiu, išaugo 1,5 %, t. y. mažiau negu darbo našumas. Prekių eksporto augimas per pirmąjį 2006 m. pusmetį išaugo 30 % ir viršijo importo augimą. Todėl gegužės mėn. prekybos deficitas šiek tiek sumažėjo ir iki birželio mėn. pabaigos sudarė 21 % BVP. Dėl mažesnio prekybos deficito einamosios sąskaitos deficitas birželio mėn. taip pat pirmą kart ą per metus sumažėjo. Grynosios tiesioginės užsienio investicijos toliau padengia apie 75 % einamosios sąskaitos deficito.

Tačiau liko tam tikrų spręstinų klausimų. Einamosios sąskaitos deficitas išliko aukštas ir toliau didėjo nuo 11,8 % 2005 m. pabaigoje iki 14,3 % per dvylika mėnesių iki 2006 m. birželio mėn. Tai nulėmė mažesnės įplaukos iš turizmo, mažesni einamieji pervedimai ir mažesnis pajamų balanso perviršis. Būtina toliau vykdyti griežtą makroekonomikos politik ą, kad būtų pažabotas aukštas išorės deficitas.

*Privatizacija ir pramonės restruktūrizavimas*

2006 m. gegužės mėn. ataskaitoje nurodyta, kad daug nuveikta vykdant privatizaciją bei liberalizuojant ir restruktūrizuojant komunalinių paslaugų teikimą. Šiose srityse padaryta tolesnė pažanga. Privatizavimo procesas įgavo pagreitį. Buvo užbaigtas upių laivybos bendrovės ir Varnos šiluminės elektrinės pardavimas. Pradėtos kai kurių rajonų privatizuojamų šilumos tiekimo įmonių pardavimo procedūros. Birželio mėn. paskelbtas Bulgarijos oro linijų pardavimo paraiškų konkursas. Energijos rinkos liberalizavimas buvo tęsiamas mažinant stambių pirkėjų ir tiekėjų tiesioginių sutarčių ribines sumas.

Tačiau liko susirūpinimą keliančių klausimų. Vyriausybės numatytas privatizavimo procesas turi būti užbaigtas. Ministrų kabinetas vis dar svarsto jūrų laivybos įmonės privatizavimo strategiją. Nacionalinės elektros energijos tiekimo bendrovės ir *Bulgargas* veiklos atskyrimas ir dujų bei elektros energijos rinkų liberalizavimas turės būti užbaigti iki stojimo. Būtina tęsti pastangas geležinkelių bendrovių finansinei situacijai gerinti.

*Verslo aplinka*

2006 m. gegužės mėn. ataskaitoje prieita prie išvados, kad būtina gerinti teisių sistemos veikimą ir toliau mažinti įmonėms tenkančią reguliavimo naštą. Šiose srityse padaryta ne žymi pažanga. Gegužės mėn. Parlamentui pateiktas Civilinio proceso kodekso projektas. Gegužės mėn. priimti nemokumą reglamentuojančių įstatymų pakeitimai. Birželio mėn. Ekonominio augimo taryba priėmė geresnio reglamentavimo veiksmų planą, įskaitant galiojančių probleminių teisės aktų apžvalgą.

Tačiau liko susirūpinimą keliančių klausimų. Komercinio registro įstatymas turi būti įgyvendintas, o elektroninis komercinis registras turi pradėti tinkamai veikti. Būtina dėti pastangas mažinant reguliavimo naštą ir ypač daug dėmesio skirti tiems teisės aktams, kurie sukuria didžiausias kliūtis verslui. Reguliavimo poveikio vertinimai turi būti atliekami sistemingiau. Administravimo ir teismų sistemų veikimas turi būti toliau gerinimas.

*Darbo rinkos lankstumas*

2006 m. gegužės mėn. ataskaitoje prieita prie išvados, kad būtina padidinti darbo rinką reglamentuojančios bazės lankstumą. Šiose srityse padaryta tam tikra pažanga. Dėl gegužės mėn. priimtų Darbo kodekso pakeitimų gali būti nustatytas lankstesnis darbo laikas. Pagal specialią sutartį papildomą darbą atliekančių darbuotojų darbo savaitė prailginta iki 48 valandų. Jeigu jie duoda raštišką sutikimą, darbuotojai gali dirbti ilgiau. Be to, ilgiausias orientacinis laikotarpis savaitinių darbo valandų vidurkiui apskaičiuoti kai kuriais atvejais buvo prailgintas iki 6 mėnesių.

Tačiau keli svarbūs klausimai liko neišspręsti. Darbo kodekso nuostatos dėl darbo laiko ir terminuoto darbo yra gana ribojančios. Paprastai viršvalandžiai yra draudžiami, išskyrus tam tikrus konkrečius atvejus. Į įprastinę darbo užmokesčio struktūrą vis dar neįtrauktos priemokos už darbo stažą. Visapusiška švietimo sistemos reforma yra būtina, kad būtų pašalinti trūkumai darbo rinkoje.

## 2.3. *Acquis* kriterijai

Šioje dalyje įvertinami *acquis* sričių, kuriose reikėjo daugiau pastangų pagal 2006 m. gegužės mėn. ataskaitą pokyčiai. Šios sritys dalijamos į dvi grupes.

– Pirma, sritys, kuriose padaryta didelė pažanga ir kuriose, jeigu bus išlaikytas dabartinis pasirengimo tempas, Bulgarijos pasirengimas vyks tinkamai.

– Antra, sritys, kuriose vis dar reikia didesnės pažangos ir kuriose Bulgarijos pasirengimo darbai turėtų būti tęsiami.

### *2.3.1. Sritys, kuriose pasirengimas vyksta tinkamai*

*2 skyrius*. Laisvas asmenų judėjimas

**Abipusio profesinių kvalifikacijų pripažinimo srityje** 2006 m. liepos mėn. iš dalies pakeistas Sveikatos įstatymas, toliau didinami administraciniai gebėjimai, tiek rengiant mokymą, tiek toliau plečiant atitinkamas administracines struktūras. Daug nuveikta sveikatos priežiūros profesijų (gydytojai, bendrosios priežiūros seselės, odontologai, vaistininkai ir akušeriai) srityje, koordinuojamas mokymo organizavimas ir automatiškas abipusis profesinių kvalifikacijų pripažinimas, kurį reglamentuojantis potvarkis buvo priimtas 2006 m. rugpjūčio mėn. Bulgarija turi užtikrinti reikiamą pirmiau minėtų įstatymų įgyvendinimą.

*3 skyrius*. Laisvė teikti paslaugas

**Bankininkystės** srityje 2006 m. liepos mėn. priimtas Papildomos finansinių konglomeratų priežiūros įstatymas ir Kredito įstaigų įstatymas. 2006 m. liepos mėn. taip pat iš dalies pakeistas Banko indėlių garantijų įstatymas. Bulgarija turi užbaigti naujųjų ES kapitalo reikalavimų taisyklių, taikomų kredito įstaigoms ir investicinėms bendrovėms, perkėlimą į nacionalinę teisę.

**Investicinių paslaugų** ir **vertybinių popierių rinkų** srityje 2006 m. liepos mėn. ministrų kabinetas pritarė Įstatymo dėl vertybinių popierių išplatinimo ir Įstatymo dėl prekybos vertybiniais popieriais, pasinaudojant viešai neatskleista informacija, ir manipuliavimo vertybinių popierių rinka pakeitimams ir pateikė juos Parlamentui priimti. **Informacinės visuomenės** srityje buvo priimtas Elektroninės prekybos įstatymas. Bulgarija padarė didel ę pažangą bankininkystės, investicinių paslaugų ir vertybinių popierių rinkų, taip pat informacinės visuomenės srityse.

*7 skyrius*. Žemės ūkis

Bulgarija padarė tam tikrą pažangą kai kuriose žemės ūkio srityse. Įkurta **Mokėjimo agentūra**, tęsiamas informavimas ir teikiamos žinios apie **prekybos mechanizmus**, toliau vyksta **bendras vyno ir alkoholio, jautienos ir pieno rinkų organizavimas**. Taip pat padaryta didelė pažanga veterinarijos sektoriuje, ypač **prekybos gyvais gyvūnais ir gyv ūninės kilmės produktais**, **bendrų priemonių**, įskaitant zoonozių ir **gyvūnų gerovės** srityje. Gyvūnų gerovės srityje atlikta išsami analizė, siekiant nustatyti, ar laikomasi ES standartų. Parengti atitinkami projektai Bendrijos paramai gauti. Bulgarija šiose srityse padarė pažangą.

*8 skyrius*. Žuvininkystė

**Tikrinimo ir kontrolės** srityje ES teisiniai reikalavimai dėl registruojamų duomenų apie žuvų sugavimą ir laivo žurnalų pildymą buvo perkelti į nacionalinę teisę ir jų buvo laikomasi. **Išteklių ir laivyno valdymo** srityje padaryta pažanga diegiant palydovinę žvejybos laivų stebėjimo sistemą, kuriai, tikimasi, iki stojimo priklausys visi susiję laivai. Bulgarija, rengdamasi dalyvauti **ES struktūrinių priemonių** žuvininkystės fondo ir **rinkos politikos** veikloje, ėmėsi svarbių veiksmų administraciniams gebėjimams didinti ir ryšiams su žuvininkystės pramone gerinti. Be to, Komisijai pateiktas nacionalinio strateginio plano projektas.

*9 skyrius*. Transportas

**Jūrų transporto** srityje padaryta tam tikra pažanga. Rugpjūčio mėn. Parlamentui pateikta atnaujinta *Navybulgar* privatizavimo strategija. Tik užbaigus privatizavimo procesą patikrinimų nepriklausomumas bus užtikrintas, o iki tol visus patikrinimus, išskyrus patikrinimus pagal Tarptautinį laivų ir uosto įrenginių apsaugos kodeksą ir pagal Tarptautinį saugaus valdymo kodeksą, ir saugaus įgulų komplektavimo dokumentų i šdavimą atliks klasifikavimo bendrovės. Iki stojimo tokius patikrinimus galės atlikti tik ES pripažintos klasifikavimo bendrovės.

*10 skyrius*. Mokesčiai

Bulgarija padarė didelę pažangą pridėtinės vertės mokesčio (PVM) srityje. Naujas PVM įstatymas priimtas 2006 m. liepos mėn. Į įstatymą įtrauktos nuostatos dėl Bendrijos vidaus režimo perkėlimo į nacionalinę teisę. IT sujungimo srityje Bulgarija sėkmingai tęsia pasirengimą, o norint laiku užbaigti PVM už elektronines paslaugas sistemą reikia išlaikyti esamą tempą.

*13 skyrius.* Socialinė politika ir užimtumas

Bulgarija padarė pažangą **darbo teisės** srityje. 2006 m. gegužės mėn. buvo iš dalies pakeistas Darbo kodeksas, kad atitiktų *acquis,* ypač direktyvas dėl kolektyvinio atleidimo iš darbo, įmonių perdavimo, darbo ne visu etatu, terminuoto darbo, darbdavių nemokumo, darbo laiko, raštiškos informacijos apie individualias darbo sąlygas ir jaunų žmonių apsaugos darbe. Priimti ir kiti teisės aktai, kuriais siekiama į nacionalinę teisę perkelti darbuotojų komandiravimo direktyvą ir direktyvas, papildančias Europos bendrovės ir Europos kooperacinės bendrovės statutus, Informacijos ir konsultacijų direktyvą ir Europos darbų tarybų direktyvą. Be to, ištaisyta dauguma trūkumų. Tačiau Darbo inspekcijos administraciniai gebėjimai ir vidaus kontrolės mechanizmai turi būti toliau tobulinami, kad būtų užtikrintas veiksmingas ir teisingas *acquis* taikymas šioje srityje.

Padaryta pažanga, susijusi su pasirengimu valdyti **Europos socialinio fondo (ESF**) lėšas, visų pirma darbuotojų priėmimo ir valstybės tarnautojų mokymo srityje.

*21 skyrius.* Regioninė politika

**Institucinių struktūrų** (administracinių gebėjimų) srityje Bulgarija padarė didelę pažangą tęsdama įdarbinimo planų skirtingose atitinkamose institucijose įgyvendinimą. Padidinti atlyginimai ES fondų lėšas administruojantiems valstybės tarnautojams palengvino kvalifikuotų darbuotojų įdarbinimą. Surengti išsamūs mokymai veiksmingam struktūrinių fondų įgyvendinimui užtikrinti.

**Stebėsenos ir vertinimo** srityje padaryta pažanga užbaigus bandomąją Valdymo ir informacijos sistemos programą. Pradėti pradiniai mokymai ir parengta išsami mokymo programa visiems galutiniams vartotojams. Valdymo institucijose įkurti vertinimo skyriai. Tačiau būtina stiprinti gebėjimus visuose lygmenyse, kad būtų užtikrintas visapusiškas ES lėšų įsisavinimas laikantis *acquis* nuostatų. Taip pat būtina skirti daug dėmesio projektų atrankos procedūroms ir įgyvendinimui.

*22 skyrius.* Aplinka

Bulgarija padarė didelę pažangą **branduolinės saugos ir radiacinės saugos** srityje. Padaugėjo Branduolinės veiklos reguliavimo agentūros darbuotojų skaičius, pradėjo dirbti už medicininę apšvitą atsakingi ekspertai.

*23 skyrius*. Vartotojų ir sveikatos apsauga

Šioje srityje padaryta didelė pažanga. Bulgarija padarė pažangą derindama su *acquis* **saugos priemonių** ir **su sauga nesusijusių priemonių** srities teisės aktus, priėmusi Vartojimo kreditų įstatymą ir Vartotojų apsaugos įstatymo pakeitimus. Nauji antrinės teis ės aktai apima paramos mechanizmus vartotojų organizacijoms ir Vartotojų apsaugos

komisijos nuostatus. Parengtas Įstatymo dėl nuotolinės prekybos vartotojams skirtomis finansinėmis paslaugomis projektas, tačiau jam turi pritarti Bulgarijos Vyriausybė ir priimti Parlamentas.

Politiką formuojančiose ir įgyvendinančiose institucijose buvo priimami nauji darbuotojai, vyko jų mokymas. **Rinkos priežiūra** pagerėjo įkūrus Vartotojų apsaugos komisiją (VAK) ir Koordinavimo ir keitimosi informacija tarybą. Ši taryba yra atsakinga už bendrą VAK ir kitų trijų pagrindinių rinkos priežiūros įstaigų darbą. Aktyvus dalyvavimas ES ne maisto produktų skubiojo įspėjimo sistemoje ir dažnesni tikrinimai, po kurių imamasi administracinių priemonių, rodo tinkamą rinkos priežiūrą. 12 % visų atliktų patikrinimų atvejais buvo surašyti administraciniai aktai, o aštuoniais atvejais produktai buvo pašalinti iš rinkos.

Buvo toliau plėtojamas veiksmingas vartotojų judėjimas, vienuolikai Bulgarijos **vartotojų organizacijų** skirti finansiniai ištekliai ir rengti mokymai jų darbuotojams. Šios NVO oficialiai įtrauktos į rinkos stebėjimo procesą nuo tada, kai buvo pasirašytas Bendros veiklos su VAK memorandumas. Pradėta kampanija, kuria siekiama informuoti visuomenę apie vartotojų apsaugos tikslus ir mechanizmus.

*24 skyrius.* Bendradarbiavimas teisingumo ir vidaus reikalų srityje

**Prieglobsčio** srityje Pabėgėlių agentūros administraciniai gebėjimai tinkamai sustiprinti.

**Teismų bendradarbiavimo civilinėse ir baudžiamosiose bylose** srityje buvo ratifikuotas Susitarimas dėl Tarptautinio baudžiamojo teismo privilegijų ir imunitetų ir Europos Tarybos Konvencija dėl terorizmo prevencijos. Siekiant geresnės tarptautinio teisminio bendradarbiavimo baudžiamosiose bylose kokybės, 2006 m. liepos mėn. buvo priimtas ES valstybių narių išduotų teismo sprendimų apsaugoti turtą arba įrodymus i šdavimo, priėmimo ir vykdymo įstatymas. Bulgarija šiose srityse padarė didelę pažangą.

### *2.3.2. Sritys, kuriose būtina tolesnė pažanga*

*3 skyrius*. Laisvė teikti paslaugas

**Draudimo** srityje 2006 m. birželio mėn. buvo priimti Draudimo kodekso pakeitimai, kuriuose numatyta privaloma Garantijų fondo perdraudimo apsauga.

Tačiau Bulgarijoje vis dar daug transporto priemonių turi negaliojančius transporto priemonės registracijos numerius. Kol kas neįgyvendinta Garantijų fondo perdraudimo programa. Pagrindiniu uždaviniu iki įstojimo Rumunijai tebelieka daugiašalio susitarimo Biurų tarybai prižiūrint, o taip pat žalų atlyginimo institucijų ir garantijų fondų susitarimų sudarymas, kad Rumunijos transporto priemonės galėtų judėti visoje ES be transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės draudimo (TPVCAD) liudijimų tikrinimo prie sienų ir būtų užtikrintas visapusiškas ketvirtosios transporto priemonių draudimo direktyvos taikymas. Todėl kyla pavojus, kad po įstojimo dienos Rumunijos transporto priemonių savininkų TPVCAD liudijimai privalės būti tikrinami prie sienų, o žalų atlyginimo institucijos nukentėjusiesiems kelių eismo įvykiuose žalos neatlygins arba ją atlygins tik iš dalies, kaip nurodyta minėtos direktyvos 6 straipsnyje.

Per iki stojimo likusius mėnesius Bulgarija turi tęsti pasirengimą draudimo srityje, remdamasi nuo 2006 m. gegužės mėn. padaryta pažanga.

**Asmens duomenų apsaugą** reglamentuojantys Bulgarijos teisės aktai vis dar nesuderinti su *acquis*. Vis dar rengiami Asmens duomenų apsaugos įstatymo pakeitimai, o Asmens duomenų apsaugos komisijoje neužbaigtas papildomų darbuotojų įdarbinimas. Finansinio nepriklausomumo stoka, registravimo ir pranešimo sistemos veikimo klausimai turi būti i šspręsti. Būtina stiprinti skundų nagrinėjimo ir teisės aktų vykdymo gebėjimus, o prieži ūros institucijos turi imtis efektyvių veiksmų nustatyti, kaip bus panaudojami turimi i štekliai ir galios.

*4 skyrius*. Laisvas kapitalo judėjimas

Kovos su **pinigų plovimu** srityje pažanga padaryta pakeitus Įstatymą dėl kovos su pinigų plovimu priemonių, kad būtų visapusiškai tenkinami antrosios ES pinigų plovimo prevencijos direktyvos reikalavimai ir Bulgarijos teisės aktai būtų suderinti su patikslintomis Finansinių veiksmų darbo grupės kovai su pinigų plovimu ir teroristų finansavimu rekomendacijomis. Bulgarija turi įrodyti, kad geba pasiekti apčiuopiamų rezultatų vykdydama sprendimus ir atlikdama pinigų plovimo baudžiamąjį persekiojimą. *(Taip pat žr. 1.2 skyrių)*.

*5 skyrius.* Bendrovių teisė

Bulgarijoje vyko teigiami pokyčiai užtikrinant **intelektinės ir pramoninės nuosavybės teisių (INT) apsaugą.** Patentų įstatymo pakeitimai priimti 2006 m. liepos mėn., o rugpjū čio mėn. priimti Prekių ženklų ir geografinių nuorodų įstatymo, taip pat Pramoninio dizaino įstatymo pakeitimai. Padedant Pasaulinės intelektinės nuosavybės organizacijai ir Europos Komisijai, gegužės mėn. Rusėje (Rousse) vyko svarbi informacinė konferencija. 2006 m. rugpjūčio mėn. elektroninėje žiniasklaidoje pradėta nacionalinė informavimo kampanija. INT apsaugos taryba surengė du susitikimus. Taip pat surengti susitikimai su pramonininkų asociacijomis, susijusiomis su intelektinėmis teisėmis. Mokymuose dalyvavo susijusios ministerijos, patentų biurai, prokurorai bei muitinių pareigūnai. Su intelektinės nuosavybės teisėmis susijęs nusikalstamumas tebekelia grėsmę ir yra reali problema Bulgarijoje. Šalis turi užtikrinti, kad saugomo objekto naudotojai, pavyzdžiui, kabelinių tinklų operatoriai, laikytųsi įsipareigojimo mokėti autorinius atlyginimus.

Priėmus Bulgarijos patentų įstatymo pakeitimus, iškilo susirūpinimą keliančių klausimų dėl kai kurių pakeitimų, kuriais sutrumpinamas vaistinių preparatų laikinos apsaugos sistemos laikotarpis. Dėl to sutrumpėjo įsigytų teisių galiojimo laikotarpis.

*7 skyrius.* Žemės ūkis

**Veterinarinės kontrolės sistemos vidaus rinkoje** veikimui būtina užbaigti infrastrukt ūros rengimą (pasienio kontrolės punktai) ir iš trečiųjų šalių importuojamų gyvų gyvūnų ir gyvūninės kilmės produktų tikrinimo procedūras, parengti veiksmingą dalyvavimo vidaus rinkoje kontrolės sistemą ir pademonstruoti dideliam skaičiui naudotojų skirtos duomenų bazės, kurios pagalba atitinkamos rūšies gyvūnai identifikuojami, registruojami ir

kontroliuojamas jų judėjimas, veikimą internete realiu laiku (atsekamumas). Būtinos **gyv ūnų ligų** kontrolės priemonės užtikrinti, kad šalyje nepasitaikytų klasikinio kiaulių maro atvejų. Galiausiai **visuomenės sveikatos** srityje Bulgarija turi parengti reikalavimus atitinkančio neperdirbto pieno paskirstymo pieno perdirbimo įmonėms pieno sektoriuje sistemą.

*9 skyrius*. Transportas

**Oro transporto** srityje Europos aviacijos saugos agentūros (EASA) ir Jungtinės Aviacijos tarnybos (JAT) atlikti bendri patikrinimai atskleidė didelius ir nuolatinius Bulgarijos civilin ės aviacijos administracijos administracinių gebėjimų trūkumus užtikrinti būtiną saugos priežiūrą, įgyvendinti Bendrijos reikalavimus dėl leidimų išdavimo, tinkamumo skrydžiui ir lėktuvų eksploatavimo ir garantuoti, kad Nepriklausomų valstybių sandraugos turimas didelis orlaivių parkas tuos reikalavimus tenkintų.

Kad būtų laikomasi atitinkamų ES aviacijos saugos taisyklių, Bulgarija, bendradarbiaudama su EASA ir jos padedama, turi nedelsdama pateikti korekcinį veiksmų planą visoms saugos problemoms išspręsti ir jį įgyvendinti per nustatytą trumpą laiką. Prie š Bulgarijos stojimą EASA turės vėl atlikti šio plano įgyvendinimo patikrinimą.

*10 skyrius.* Mokesčiai

**Tiesioginio apmokestinimo** ir **savitarpio pagalbos** srityje nepadaryta jokia pažanga, nes Parlamentas vis dar nepriėmė susijusių teisės aktų. Bulgarija turi panaikinti neapmuitinamų prekių parduotuves atvykstančių keleivių terminaluose.

*13 skyrius*. Socialinė politika ir užimtumas

**Visuomenės sveikatos** srityje rengiamasi tolesniam teisės aktų derinimui su *acquis* kraujo ir kraujo produktų, audinių bei ląstelių srityje. ES reikalavimai dėl susekamumo reikalavim ų ir pranešimo apie pavojingas nepageidaujamas reakcijas ir reiškinius buvo perkelti į nacionalinę teisę. Šiek tiek sustiprinti tam tikrų vykdomųjų agentūrų administraciniai geb ėjimai. Reguliariai atliekami esamo specializuotų institutų tinklo patikrinimai, po kurių, esant būtinybei, surašomi administraciniai aktai arba taikomos sankcijos.

Sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumo, vaikų gerovės ir senelių bei neįgaliųjų prieži ūros srityje būtina dėti daugiau pastangų, siekiant užtikrinti, kad bus gerinamos gyvenimo sąlygos priežiūros įstaigose, mažinamas įstaigose prižiūrimų asmenų skaičius ir bus įgyvendinti veiksmai, nurodyti Nacionaliniame veiksmų plane dėl psichikos sveikatos politikos įgyvendinimo Bulgarijoje 2004–2012 m. Nors nuo 2006 m. gegužės mėn. **socialinio dialogo** srityje padaryta tam tikra pažanga, dvišalis dialogas nebuvo pakankamai sustiprintas, o gebėjimų didinimas išlieka neišspręsta problema. Reprezentatyvumo kriterijai visoms socialinių partnerių organizacijoms turi būti taikomi nešališkai. Trišaliame dialoge turi dalyvauti tik socialinius įgaliojimus turinčios socialinių partnerių organizacijos. Bulgarija turi paspartinti pasirengimą šioje srityje.

**Socialinės įtraukties** srityje keletas problemų liko neišspręsta. Turi būti tęsiamas analitinis darbas ir socialinės statistikos apie skurdą ir socialinę atskirtį rengimas pagal ES socialinės įtraukties rodiklius. Reikia ir toliau dėti pastangas siekiant pagerinti pažeidžiamų

gyventojų grupių, ypač romų, būklę ir skatinti visišką jų integravimą į visuomenę.

Bulgarija padarė tam tikrą pažangą **kovodama su diskriminacija**. Tačiau Apsaugos nuo diskriminacijos komisijos administraciniai gebėjimai turi būti stiprinami. Buvo dedama nepakankamai pastangų veiksmingam Pagrindų programos dėl lygiavertės romų integracijos į Bulgarijos visuomenę įgyvendinimo užtikrinimui.

*14 skyrius*. Energija

**Konkurencijos ir energetikos vidaus rinkos** srityje padaryta ribota pažanga. Elektros energijos ir dujų rinkos atvėrimas iki galo vykdomas, tačiau reikia toliau dėti pastangas elektros energijos bendrovės *NEK* ir dujų bendrovės *Bulgargas* restruktūrizavimui u žbaigti. Iki stojimo Bulgarija turi panaikinti esamą importo ir eksporto monopoliją, kaip numatyta šalies Energetikos įstatyme.

**Branduolinės energijos ir branduolinės saugos** srityje padaryta tam tikra pažanga. Bulgarijos valdžios institucijos parengė perspektyvią eksploatavimo nutraukimo strategiją, kad būtų laikomasi įsipareigojimų anksčiau uždaryti ir vėliau visiškai nutraukti Kozloduj branduolinės jėgainės 1–4 blokų eksploatavimą.

Tačiau būtina toliau dėti pastangas siūlomiems veiksmams įgyvendinti. Būtina užbaigti šios strategijos įgyvendinimui būtiną veiklą ir administracinius veiksmus, visų pirma gauti Branduolinės veiklos reguliavimo agentūros sutikimą keisti 1 ir 2 blokų licenciją, kad būtų galima pradėti pasirengimo sustabdyti ir nutraukti eksploatavimą veiklą, bei gauti 3 ir 4 bloko veiklos nutraukimo leidimą. Šių veiksmų būtina imtis norint įgyvendinti peržiūrėtą strategiją, užtikrinančią visų keturių branduolinės jėgainės blokų negrįžtamą uždarymą.

*15 skyrius*. Pramonės politika

**Privatizavimo ir restruktūrizavimo** srityje padaryta pažanga. *(Taip pat žr. skyrių apie ekonomiką.)* Tačiau nedidelė pažanga padaryta plieno pramonės restruktūrizavimo srityje. Bulgarija pateikė prašymą restruktūrizavimo laikotarpį pratęsti iki 2008 m. Šalis sutiko iki 2008 m. pratęsti galimybę susigrąžinti valstybės pagalbą, jeigu sąlygų nebus laikomasi.

*19 skyrius. Elektroniniai ryšiai ir informacinės technologijos*

**Elektroninių ryšių ir informacinių technologijų** srityje būtina spręsti tam tikrus klausimus. Vyksta naujos pirminės teisės, perkeliančios 2002 m. *acquis* į nacionalinę teisę, ir atitinkamų antrinės teisės aktų priėmimas. Kol kas atitinkamos reguliavimo priemonės mobilių paslaugų didmeninėms kainoms ir efektyvi sąnaudų apskaitos sistema nėra taikomos. Šios priemonės užtikrina sujungimo, linijų atskyrimo, prieigos ir mažmeninių balso paslaugų kainodaros įsipareigojimų tikslumą ir sąžiningumą. Be to, Nacionalinės reguliavimo institucijos gebėjimai turėtų būti stiprinami ir jai suteikta nepriklausomybė atlikti reguliavimo užduotis. Bulgarijos pasirengimas yra nepakankamas, kad iki stojimo teisės aktai būtų suderinti su ES reguliavimo sistema.

*21 skyrius.* Regioninė politika ir struktūrinių priemonių koordinavimas

**Programavimas** vyksta pagal grafiką. Tačiau būtina didesnė pažanga formuojant tinkamą

gerai parengtų projektų paketą. Yra pavojus, kad iki stojimo Bulgarija nebus parengusi pakankamai projektų, todėl nebus pajėgi visiškai įsisavinti struktūrinių fondų lėšas.

Būtina įrodyti, kad sukurta racionali ir veiksminga **finansų valdymo ir kontrolės** sistema, visų pirma taikytina vidaus audito skyriams, kurie atliko ribotą darbą ir nepasiekė reikaling ų standartų. Padaryta pažanga įdarbinant ir mokant darbuotojus, tačiau būtina užbaigti sud ėtingus įdarbinimo ir mokymo planus. Parengti procedūrų vadovų projektai. Šie vadovai turi būti nedelsiant užbaigti ir jų pagrindu būtina rengti mokymus. Būtina patikrinti proced ūras ir nustatyti tvarką. Nors *ex-ante* kontrolės grupės įkurtos visose valdymo institucijose, tinkamas viešųjų pirkimų procedūros įgyvendinimas šioje srityje turi būti pademonstruotas.

*22 skyrius.* Aplinka

**Horizontaliųjų teisės aktų** srityje jokių konkrečių veiksmų nebuvo imtasi informuotumui didinti ir visuomenės dalyvavimui skatinti tokiose programose, kaip antai Integruotoji tar šos prevencija ir kontrolė (ITPK) ir *NATURA 2000* programa. Numatyti finansiniai i štekliai viešai prieinamo Poveikio aplinkai vertinimo registro kūrimui. Tačiau iki šiol registras nesukurtas.

**Atliekų tvarkymo** srityje padaryta menka pažanga įdarbinant darbuotojus regiono lygmeniu. Integruoto šalinimo įrenginių tinklo kūrimui turi būti skiriama daugiau dėmesio.

**Vandens kokybės** srityje būtina priimti Vandens įstatymo pakeitimus, kad būtų laikomasi ES vandens pagrindų direktyvos nuostatų.

Tačiau lieka tam tikrų susirūpinimą keliančių klausimų.

Reikia ir toliau stiprinti administracinius gebėjimus, visų pirma regioniniu lygiu, atsi žvelgiant į žmogiškuosius išteklius, laboratorijas ir įrangą.

**ITPK ir rizikos valdymo** srityje pažanga padaryta. Bendras išduotų integruotųjų leidimų skaičius išaugo iki 108, o iš viso iki 2007 m. spalio mėn. pabaigos turi būti išduota 230 leidimų. Procedūra pradėta dėl kitų šalinimo įrenginių. Tačiau reikia tęsti likusių leidimų i šdavimą ir užtikrinti leidimų sąlygų laikymąsi, kad procesas būtų laiku užbaigtas.

Vėluoja **oro kokybės** teisės aktų perkėlimas į nacionalinę teisę. Būtina dėti daugiau pastangų iki galo perkeliant į nacionalinę teisę likusias oro direktyvas (aplinkos oras, šaliai skirtas didžiausias išlakų kiekis, šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimo leidimų prekyba, sieros kiekis skystame kure).

Būtina dėti daugiau pastangų šioms priemonės minėtose srityse įgyvendinti kaip numatyta.

*24 skyrius*. Bendradarbiavimas teisingumo ir vidaus reikalų srityje

Pasirengimo taikyti **Šengeno *acquis* ir valdyti būsimas ES išorės sienas** srityje padaryta pažanga. Įgyvendinus Integruotąją sienų priežiūros strategiją ir veiksmų planą, 2006 m. gegužės mėn. jungtinės tyrimo grupės pradėjo veikti pasienio zonoje, o birželio mėn. pasienio zonoje suformuotos jungtinės mobilios muitinės ir pasienio policijos pareigūnų

grupės. Šiuo metu veikia 13 tokių grupių. 2006 m. birželio mėn. Bulgarija priėmė veiksmų planą pasirengti prisijungimui prie ŠIS II po stojimo. Pasirengimas po stojimo prisijungti prie Šengeno erdvės vyksta tinkamai, tačiau Bulgarija turės praktiškai įrodyti, kad pasirengiamieji darbai sutelkti į ŠIS II, o ne ŠIS I+. Buvo tęsiamas papildomų darbuotojų įdarbinimas. Iš planuotų 2006 m. įdarbinti papildomų 200 pasienio policijos pareigūnų įdarbinti 137. 2006 m. liepos mėn. pradėtas taikyti mokėjimo prie vieno langelio principas, kaip bandomasis projektas prie Bulgarijos ir Turkijos sienos Lesovo pasienio punkte, ta čiau būtina tokią praktiką išplėsti prie visų Bulgarijos sienų, kad būtų sumažinta korupcijos prie sienos rizika. 2006 m. rugpjūčio mėn. Bulgarijos pasienio policija ir Europos operatyvinio bendradarbiavimo prie išorės sienų valdymo agentūra (FRONTEX) pasirašė bendradarbiavimo susitarimą. Rugpjūčio mėn. su Rumunija taip pat pasirašytas susitarimas dėl valstybinės sienos režimo, bendradarbiavimo ir tarpusavio pagalbos sienų klausimais. 2006 m. gegužės–rugsėjo mėn. prie Bulgarijos valstybinės sienos buvo sulaikyti 220 asmenų, o 499 asmenims kirsti sieną nebuvo leista.

Bulgarijos sienos toliau lieka labai pažeidžiamos, ypač prekybos žmonėmis ir prekių kontrabandos atžvilgiu, todėl būtina įsigyti modernią įrangą ir samdyti kvalifikuotus darbuotojus siekiant užtikrinti aukštos kokybės kontrolę.

Kovos su **narkotikais** srityje Nacionalinio pagrindinio centro, priklausančio Europos narkotikų ir narkomanijos stebėsenos centrui, administraciniai gebėjimai nebuvo sustiprinti. Bulgarija toliau išlieka pagrindine narkotikų kontrabandos tranzito šalimi. Veiksmingas kovos su narkotikais priemonių įgyvendinimas lieka pagrindiniu uždaviniu. Nuo 2006 m. gegužės mėn. prie Bulgarijos sienų konfiskuota beveik 180 kg heroino, 30 kg hašišo, daugiau kaip 200 kg amfetaminų, taip pat marihuanos, ekstazio tablečių ir kokaino.

Dėl informacijos apie **duomenų apsaugą** žr. 3 skyrių.

*28 skyrius*. Finansų kontrolė

**ES finansinių interesų apsaugos** srityje padaryta pažanga kovojant su sukčiavimu. Kovos su sukčiavimu strategija ir jos veiksmų planas buvo patobulinti, imtasi praktinių veiksmų. Liepos mėn. Bulgarijos Kovos su sukčiavimu koordinavimo tarnyboje įkurtas naujas pagrindinis skyrius, kuris didins atitinkamų nacionalinių įstaigų koordinavimo ir bendradarbiavimo su OLAF, kovojant su sukčiavimu ir siekiant apsaugoti ES finansinius interesus, gebėjimus. Tinkamas pagrindinio skyriaus veikimas ir visapusiškas atitinkamų nacionalinių įstaigų bendradarbiavimas turės užtikrinti, kad ES finansiniai interesai bus tinkamai apsaugoti.

## 3. *acquis* vertimas į bulgarų kalbą

Bulgarija dar turi išversti apie 1,4 % *acquis* (apie 1 360 puslapių) ir suredaguoti apie 16 % a*cquis* (apie 15 000 puslapių.). Atsižvelgiant į visus kitus parengimo etapus (korektūros skaitymą, taisymą ir galutinį finalizavimą, kurį atlieka institucijų teisininkai), 51 % visų puslapių (t. y. apie 48 000 puslapių) dar neparengti *Oficialiojo leidinio* specialiajam leidimui, kuris bus leidžiamas nuo plėtros dienos.

Ypač svarbu, kad iki stojimo visas *acquis* būtų išverstas ir suredaguotas, siekiant užtikrinti

antrinės teisės teisinį aiškumą. Bulgarija raginama sustiprinti pastangas šiam tikslui pasiekti.

**RUMUNIJAI SKIRTAS PRIEDAS**

## 1. Gegužės mėn. ataskaitos išvadoje akcentuotos sritys, kuriose būtina imtis tolesnių veiksmų

### 1.1. Politiniai kriterijai

*Teisingumo sistema*

Pasiekta daugiau pažangos reformuojant teisingumo sistemą. Toliau buvo įgyvendinama teisingumo sistemos reformos nacionalinė strategija ir veiksmų planas. 2006 m. gegužės m ėn. buvo priimtas Tarpininkavimo įstatymas, kuriame nustatyta alternatyvaus ginčų sprendimo sistema. Bus sukurta šio įstatymo įgyvendinimą prižiūrėsianti tarpininkavimo taryba. Teisingumo ministerija, Aukštesnioji magistratų taryba, praktikuojantys teisėjai ir prokurorai, teisininkai ir užsienio ekspertai pradėjo iš esmės peržiūrėti Civilinį ir Baudžiam ąjį bei atitinkamus proceso kodeksus. Peržiūra turėtų būti baigta iki 2007 m. trečiojo ketvirčio pradžios. Aukštesniojo teismo civilinių bylų skyriuje nebaigtų nagrinėti bylų sumažėjo nuo 6 126 2006 m. vasario mėn. pabaigoje iki 5 160 rugsėjo mėn.

2006 m. liepos mėn. Rumunijos generalinis prokuroras kartu su Rumunijos žvalgybos tarnybos, Užsienio žvalgybos tarnybos bei Žvalgybos ir vidaus apsaugos generalinio direktorato vadovais atsistatydino po to, kai kaltinamasis terorizmo byloje dingo ir vėliau i šskrido iš šalies. Teismo bylų tyrėjai pradėjo išankstinį susijusių prokurorų ir teisėjų veiksmų tyrimą.

Aukštesnioji magistratų taryba (AMT) pradėjo klasifikuoti įvairių teismų nagrinėjamų bylų sudėtingumą ir skaičiuoti vidutinišką joms išspręsti skiriamą laiką, kad padėtų teismams veiksmingiau valdyti teisingumo sistemos žmoniškuosius išteklius. 17 teismų pradėtas bandomasis projektas, kurio metu teismo sekretoriams bus leista vykdyti papildomas šiuo metu teisėjų atliekamas administracines pareigas teisėjų darbo krūviams sumažinti. Bir želio mėn. AMT pasiūlė tobulinti teisės aktus dėl drausminių sankcijų teisėjams. Taip siekiama užtikrinti, kad teisėjai, kurių atžvilgiu buvo pradėtas tyrimas, siekdami išvengti sankcijų, negalėtų anksčiau išeiti į pensiją ar toliau priimti sprendimų bylose AMT priėmus pradinį sprendimą pašalinti juos iš pareigų.

AMT veiksmų planas įgyvendinamas pagal tvarkaraštį. Taip pat imtasi šių priemonių: pirma, buvo priimtos vidaus taisyklės, draudžiančios Tarybos nariams dalyvauti su jų teismu arba prokuratūra susijusiame balsavime dėl drausminių priemonių; antra, imtasi veiksmų nuoseklesniam teisės aktų aiškinimui ir taikymui užtikrinti; trečia, buvo nustatyti objektyvesni teisėjų ir prokurorų pareigų paaukštinimo kriterijai; ketvirta, nustatyti nauji objektyvesni darbuotojų įdarbinimo Inspekcijos departamente kriterijai, kurie buvo taikyti atrenkant tris naujus teismo bylų tyrėjus.

2006 m. gegužės mėn. Parlamentas pasirašė 25 teismų atnaujinimo sutartį. Rugpjūčio m ėn. iš naujo atidarytuose Bukarešto Teisingumo rūmuose dabar įsikūrė Bukarešto apeliacinis teismas ir vietos teismas. Teisingumo sistemoje toliau buvo diegiamos modernios informacinės technologijos ir ryšių įranga, o iki 2006 m. liepos mėn. visi teismai buvo sujungti į saugų tinklą. Prie šio tinklo dabar prijungiamos visos prokuratūros.

Bylų dokumentacijos ir valdymo sistemos programinė įranga veikia 152 iš 237 Rumunijos teismų ir 40 iš 235 prokuratūrų. Vietiniai tinklai buvo įrengti 82 % teismų ir 90 % prokuratūrų. Nuo 2006 m. liepos mėn. visi teismai ir prokuratūros turėjo internetinę prieig ą prie teisės aktų ir precedentinės teisės.

Tačiau lieka tam tikrų susirūpinimą keliančių klausimų.

Visoje šalyje dar nėra visiškai užtikrintas vienodas įstatymų aiškinimas ir taikymas visų lygių teismuose. Penkiems iš keturiolikos išrinktų AMT narių vis dar gresia galimas interes ų konfliktas dėl tikrinimo priemonių, nes jie vadovauja teismams arba prokuratūroms. Daugumos dirbančių inspektorių objektyvumas nėra pakankamai užtikrintas. Pagal naująją procedūrą reikėtų įdarbinti naujų inspektorių, kad būtų užimtos laisvos darbo vietos ir kad daugiau inspektorių atstovautų regionams. ATM dar neišsprendė problemos dėl neetiško kai kurių atskirų ATM narių elgesio daromo neigiamo poveikio Tarybos kaip kolektyvinio vieneto reputacijai. Nepriimta jokių naujų teisinės pagalbos sistemos teisės aktų. Dar nepaskirtas naujas generalinis prokuroras. Nebuvo imtasi jokių veiksmų Viešųjų reikalų ministerijos dideliems valdymo trūkumams, kaip antai labai nevienodo darbo krūvio paskirstymo, nuolatinio atitinkamo mokymo trūkumo ir nesugebėjimo rinkti statistiką, šalinti. Šį klausimą reikės spręsti pirmiausia.

Apskritai vykdant teisingumo sistemos reformą daroma pažanga, ypač didinant jos administracinius gebėjimus. Siekiant teisinio aiškumo, reikia dėti daugiau pastangų nuoseklesniam teisės aktų aiškinimui ir taikymui užtikrinti. Nors Aukštesnioji magistratų taryba pradėjo spęsti kai kurias teisingumo sistemos problemas pagal savo priimtą naują veiksmų planą, tačiau toliau susirūpinimą kelia tam tikrų Tarybos narių galimi interesų ir etikos konfliktai. Taip pat reikėtų imtis veiksmų Viešųjų reikalų ministerijos valdymo tr ūkumams šalinti.

*Kovos su korupcija priemonės*

Rumunija toliau darė pažangą kovodama su korupcija. Toliau buvo įgyvendinama nacionalinė kovos su korupcija strategija ir veiksmų planas. 2006 m. birželio mėn. buvo patvirtinti Baudžiamojo kodekso pakeitimai, kuriais nustatoma juridinių asmenų baud žiamoji atsakomybė. Liepos mėn. buvo priimti nauji teisės aktai, sugriežtinantys politinių partijų finansavimo taisykles.

Nešališkų tyrimų, atliktų kilus įtarimams dėl aukštų pareigūnų korupcijos, kiekybė ir kokybė toliau gerėjo. Nacionalinis kovos su korupcija direktoratas (NKKD) pradėjo tirti tris naujus aukštų pareigūnų korupcijos atvejus, susijusius su buvusiu Parlamento nariu, aukšto rango vietos valdžios pareigūnu ir vyresniuoju valstybės tarnautoju. NKKD pareišk ė oficialius kaltinimus korupcija septyniems aukštiems pareigūnams: keturi yra iš valdan čiosios koalicijos, du iš opozicijos, o vienas – stambus verslininkas. NKKD taip pat parei škė oficialius kaltinimus penkiems teisėjams ir pradėjo tyrimus dėl dviejų teisėjų. Nuo 2006 m. kovo mėn. NKKD pareiškė oficialius kaltinimus iš viso 199 įtariamiesiems, o teismai paskelbė pirminius apkaltinamuosius nuosprendžius 87 kaltinamiesiems ir 82 galutinius apkaltinamuosius nuosprendžius NKKD pradėtose bylose. Kaip rodo atnaujinti tyrimai, kuriuos nutraukė ankstesnė valdymo grupė, ir pradėti nauji tyrimai dėl įsisenėjusių viešųjų pirkimų skandalų, toliau buvo gerinama NKKD tyrimų kokybė. Kadangi vis

daugiau tyrimų NKKD pradeda remdamasi valstybės kontrolės įstaigų pateikta informacija, kovos su korupcija sistema tapo veiksmingesnė. Gegužės mėn. NKKD buvo sukurtos 56 naujos darbo vietos.

Administravimo ir vidaus reikalų ministerijos Kovos su korupcija generalinis direktoratas (KKGD) dabar turi 298 nacionaliniu ir vietos lygmeniu dirbančius darbuotojus. Nuo gegužės mėn. KKGD atlikus išankstinius tyrimus 615 asmenų atžvilgiu ir perdavus šias bylas kompetentingai prokuratūrai, buvo pareikšti 157 oficialūs kaltinimai. KKGD taip pat atliko sąžiningumo testus, atskleidusius korupcijos atvejus Ministerijoje. Po gegužės ir birželio mėn. Nacionalinės muitinių įstaigos atliktų 42 darbuotojų patikrinimų, įskaitant grindžiamų viešaisiais skundais, 41 darbuotojas buvo nubaustas, o viena byla buvo pateikta NKKD tolesniam baudžiamajam tyrimui. Dėl įvairių KKGD ir NKKD bendrų veiksmų rugsėjo mėn. buvo suimta dar 30 muitinės pareigūnų ir kitų valstybės pareigūnų, o tai patvirtina tinkamą dviejų kovos su korupcija įstaigų bendradarbiavimą.

Buvo pradėtos dvi nacionalinės kampanijos, skirtos geriau informuoti visuomenę, valstybės pareigūnus ir teismus apie neigiamas korupcijos pasekmes.

Tačiau lieka tam tikrų susirūpinimą keliančių klausimų.

Neseniai pasiektos teigiamos pažangos kovojant su korupcija tvarumui ir negrįžtamumui įrodyti reikia aiškaus visų politikų politinio ryžto. Parlamente buvo bandoma sumažinti Nacionalinės integralumo agentūros veiksmingumą priimant įstatymo dėl šios agentūros, kurį Rumunija įsipareigojo įtraukti pagal nacionalinę kovos su korupciją strategiją ir veiksmų planą, projektą.

Parlamente taip pat mėginta pakeisti Rumunijos generalinio prokuroro ir Nacionalinio kovos su korupcija direktorato vadovo skyrimo procedūrą, o tai padidintų kovos su korupcija sistemos teisinį ir institucinį neapibrėžtumą. Teisingumo ministerijos ir NKKD vykdomas reformas turi papildyti ilgalaikės visų kitų vykdomųjų agentūrų, įstatymų leidžiamosios ir teisminės valdžios pastangos. Reikia toliau gerinti dviejų minėtų specializuotų baudžiamojo persekiojimo tarnybų bendradarbiavimą nagrinėjant aukštų pareigūnų korupcijos ir organizuoto nusikalstamumo bylas. Vis dar nėra užtikrinta, kad visi teisėjai turėtų pakankamai profesinių žinių sudėtingoms finansinėms ir ekonominėms byloms svarstyti bei sprendimams jose priimti. Po 2005 m. rugsėjo mėn. NKKD pradėtų naujų tyrimų dėl aukštų pareigūnų korupcijos iki šiol nė vienoje byloje nepriimtas galutinis apkaltinamasis nuosprendis. Korupcija vis dar kelia susirūpinimą. Tam tikruose sektoriuose, pavyzdžiui, sveikatos apsaugos, švietimo ir vietos valdžios, korupcijos problema yra ypač opi.

Apskritai kovojant su korupcija daroma pažanga, ypač pradedant baudžiamuosius tyrimus ir reiškiant oficialius kaltinimus. Siekiant užtikrinti pastaruoju metu pasiektos pažangos tvarumą ir negrįžtamumą, turi būti toliau skelbiami oficialūs kaltinimai, vykdomi teismo procesai, kaltinamiesiems skelbiami apkaltinamieji nuosprendžiai ir skiriamos atgrasančios bausmės aukštų pareigūnų bylose. Visi politikai turi rodyti savo įsipareigojimą rimtai ir veiksmingai kovoti su korupcija ir užtikrinti, kad visiems asmenims įstatymai būtų taikomi vienodai. Įkūrus veiksmingą Integralumo agentūrą ir pagerinus korupcijos bei organizuoto nusikalstamumo bylas tiriančių prokurorų bendradarbiavimą, reikia užtikrinti teisinės ir institucinės kovos su korupcija sistemos stabilumą.

## 1.2. *Acquis* kriterijai

*Mokėjimo agentūrų akreditavimas*

Pastaruoju metu padaryta pažanga steigiant mokėjimo agentūras. Liepos 15 d. buvo pasira šyta sutartis su IT bendrove dėl IT programinės įrangos kūrimo, kuris prasidėjo liepos m ėn. pabaigoje. Buvo parengtas išsamus darbo planas. Vėliau buvo įrengta IT techninė įranga. Buvo įdarbinta daugiau darbuotojų ir pradėti jų mokymai.

Tačiau lieka tam tikrų susirūpinimą keliančių klausimų.

Liko spręstinų klausimų, susijusių su mokėjimo agentūromis ir tinkamos IT sistemos įdiegimu tinkamu laiku, nepakankamu darbuotojų skaičiumi, įranga ir biurų patalpomis, o taip pat su dauguma neparengtų valdymo ir kontrolės procedūrų.

Apskritai vis dar išlieka pavojus, kad mokėjimo agentūros iki stojimo tinkamai neveiks.

*Integruotoji administravimo ir kontrolės sistema (IAKS)*

Pastaruoju metu padaryta pažanga kuriant IAKS. Liepos 15 d. buvo pasirašyta sutartis su IT bendrove dėl IAKS IT programinės įrangos kūrimo, kuris prasidėjo liepos mėn. pabaigoje. Buvo parengtas išsamus darbo planas ir sukurtas Ūkio registro modulis. Ūkininkų registre yra informacija apie daugelį ūkininkų; pasiekta daugiau pažangos susiejant Ūkininkų registrą, Žemės sklypų identifikavimo sistemą (ŽSIS) ir Geografinės informacijos sistemą (GIS). Skirus papildomus išteklius ŽSIS ir GIS kūrimo darbui, jis paspartėjo.

Tačiau lieka tam tikrų susirūpinimą keliančių klausimų.

Liko spręstinų klausimų, susijusių su IAKS IT sistemos sukūrimu tinkamu laiku, labai trumpu Žemės sklypų identifikavimo sistemos (ŽSIS) ir Geografinės informacijos sistemos (GIS) užbaigimo terminu ir sistemos kokybe. Be to, būtina įdarbinti ir apmokyti papildomus darbuotojus, atliksiančius patikrinimus vietoje, įgyti įrangą ir užbaigti rengti procedūrų vadovus.

Apskritai vis dar išlieka realus pavojus, kad iki stojimo IAKS tinkamai neveiks. Kaip ir prieš įvedant sistemą reikės ir toliau stengtis, kad būtų užtikrintas IAKS sistemos veikimas.

*Užkrečiamoji spongiforminė encefalopatija (USE) ir šalutiniai gyvūninės kilmės produktai*

Rumunija padarė didelę pažangą (USE) kritusių gyvūnų ir gyvūninės kilmės produktų surinkimo ir perdirbimo srityje. Su Vengrijos ir Rumunijos konsorciumu buvo pasirašytos viešųjų pirkimų sutartys dėl šalutinių gyvūninės kilmės produktų surinkimo, sunaikinimo ir perdirbimo. Buvo apibrėžtas būsimas utilizavimo sistemos tvarkymas nuo 2007 m. sausio mėn. Trys Popeštyje (Popesti), Koldėjoje (Coldea) ir Deže (Dej) veikiančios utilizavimo įmonės bus modernizuotos, kad galėtų perdirbti šalutinius gyvūninės kilmės produktus pagal ES normas. Veterinarijos įstaigos ir konsorciumas sutarė dėl detalios visų objektų

restruktūrizavimo ir modernizavimo programos. 1 ir 2 kategorijų gyvūninės atliekos (labai pavojingos medžiagos) bus perdirbamos tik Koldėjoje, o Popeščio ir Dežo įmonėse bus perdirbamos 3 rizikos kategorijos (nepavojingos medžiagos) gyvūninės atliekos. Dviejuose deginimo įrenginiuose bus tvarkomos atliekos iš Koldėjos įmonės. Pagal konsorciumo programą numatoma įkurti 21 tarpinio surinkimo įmonę ir įsigyti transporto priemones. Konsorciumas įsipareigojo sudeginti didžiąją dalį mėsos ir kaulų miltų atsargų.

Be to, konsorciumas ketina pastatyti keturias naujas utilizavimo įmones, kurios palaipsniui pakeis dabartines. ES reikalavimus atitinkančios utilizavimo sistemos kūrimo koordinavimo komisija buvo sudaryta 2006 m. birželio mėn. Kiekvienos apskrities vald žios įstaiga paskyrė asmenį utilizavimo sistemos kūrimui prižiūrėti.

Tačiau lieka tam tikrų susirūpinimą keliančių klausimų.

Atsižvelgiant į tai, kad reikia gauti Rumunijos veterinarijos įstaigų patvirtinimą ir apie jį pranešti Komisijai, numatytas utilizavimo įmonių modernizavimo ir statybos terminas – 2006 m. lapkričio mėn. – labai trumpas. Be to, susirūpinimą taip pat kelia ir tai, kad labai nedaug laiko lieka tarpinio surinkimo įmonėms įkurti ir (arba) modernizuoti bei transporto priemonėms įsigyti.

*Mokesčių administravimas – sujungimas su IT sistemomis*

Rumunija padarė didelę pažangą, rengdama PVM informacijos mainų sistemą (PVMIMS), PVM už elektronines paslaugas (PVMEP) sistemą ir Akcizais apmokestinamų prekių jud ėjimo ir stebėjimo sistemą (AAPJSS). Rumunijos Viešųjų finansų ministerija kartu su projektų grupe prisiėmė atsakomybę už sistemos įgyvendinimą. Rumunija sėkmingai atliko PVMIMS ir AAPJSS programų atitikties bandymus, taip įvykdydama savo įsipareigojimus šioje srityje. Jei Rumunija išlaikys dabartinį pažangos tempą, toliau kuriama PVMEP sistema po įstojimo veiks visapusiškai.

## 2. 2006 m. gegužės mėn. ataskaitoje nurodyti kiti spręstini klausimai

Šiame skyriuje vertinama Rumunijos pažanga sprendžiant su politiniais ir ekonominiais kriterijais bei *acquis* sritimis susijusius klausimus, kurie gegužės mėn. ataskaitoje buvo nurodyti kaip vis dar neišspręsti.

### 2.1. Politiniai kriterijai

*Viešojo administravimo reforma*

Vykdant viešojo administravimo reformą padaryta pažanga. Liepos mėn. Parlamentas pri ėmė du svarbius įstatymus. Pirmasis yra Vietos viešųjų finansų įstatymas, o antrasis – Valstybės tarnautojų įstatymas, keičiantis Valstybės tarnybos statutą. Pirmuoju minėtu įstatymu užbaigiama decentralizavimo teisinė sistema. Toliau dirbama siekiant užtikrinti centrinės valdžios kompetencijos perkėlimą į tinkamiausią regioninį lygmenį. Įgaliojimams ir išteklių, įskaitant finansinius, valdymui decentralizuoti rengiami tvarkaraščiai ir proced ūros. Dabar decentralizacijos procesas spartėja.

Pakeistu Valstybės tarnautojų įstatymu siekiama administracinio decentralizavimo. Juo

taip pat patobulinama įdarbinimo procedūra ir apibrėžiamos valstybės tarnautojų teisės bei pareigos. Be to, juo siekiama apibrėžti karjeros struktūras ir aukšto lygio valstybės tarnautojų įdarbinimo procedūras bei atsieti tarnybą nuo politikos.

Gerinant politikos formavimą padaryta tam tikra pažanga. Buvo apibrėžtas Vyriausybės Generalinio sekretoriato vaidmuo. Vyriausybė parengė poveikio vertinimo metodikos vadovą ir išsamią strateginio planavimo ministerijų ir Vyriausybės Generalinio Sekretoriato lygmeniu metodiką. Pastaroji apima priemones, užtikrinančias aiškų ir išsamų valdžios institucijoms skirtą pagrindą viešajai politikai kurti ir koordinuoti aktyviai dalyvaujant pilietinei visuomenei.

Tačiau lieka tam tikrų susirūpinimą keliančių klausimų.

Naująjį Valstybės tarnybos statutą papildysiančio naujo Įstatymo dėl valstybės tarnautojų kartinio darbo užmokesčio parengimas greičiausiai vėl bus atidėtas. Priimdama įstatymus (2006 m. vasario–liepos mėn. patvirtinti 105), Vyriausybė ir toliau remiasi nepaprastaisiais potvarkiais. Kadangi ši praktika neatitinka Parlamento teisės aktų rengimo ir priežiūros funkcijos, ji turėtų būti taikoma tik išskirtiniais atvejais.

*Prekyba žmonėmis*

2006 m. rugpjūčio mėn. buvo priimta 2006–2010 m. kovos su prekyba žmonėmis strategija ir veiksmų planas. Buvo padaryta pažanga užpildant laisvas darbo vietas Nacionalinėje prekybos žmonėmis prevencijos ir aukoms teikiamos pagalbos priežiūros agentūroje. Siekiant padėti į Rumuniją grįžusioms aukoms, bus įkurtos aštuonios regionin ės tarnybos ir įdiegtos IT sistemos šioms aukoms registruoti. Planuojama parengti iš dalies valstybės finansuojamą programą, pagal kurią bus teikiama aukoms reikalinga medicininė, psichologinė ir teisinė pagalba. Šiais metais valstybiniuose centruose, NVO centruose arba namuose buvo suteikta pagalba iš viso 130 aukų. 2006 m. gegužės mėn. buvo nustatyti 45 prekybos žmonėmis atvejai, kuriuose dalyvavo 91 prekiautojas žmonėmis (15 iš jų suimti).

Tačiau lieka tam tikrų susirūpinimą keliančių klausimų.

Reikia dėti daugiau pastangų aukų socialinei reintegracijai skatinti. Iš 34 darbo vietų Agentūroje dar liko 16 laisvų. Dar nepriimtas Agentūros įsipareigojimus atspindintis didesnis biudžetas. Sugrįžusioms aukoms registruoti reikalinga IT sistema dar neveikia, tr ūksta aukoms skirtų socialinės reintegracijos pagalbos priemonių.

*Netinkamas elgesys su įkalintais asmenimis ir sąlygos kalėjimuose*

Padaryta pažanga gerinant kalinimo sąlygas. Rumunijos policija atnaujino šešias kalinimo įstaigas, o vieną uždarė. Gegužės–birželio mėn. policija patikrino kardomojo kalinimo įstaigų sąlygas devyniose apskrityse ir penkiose Budapešto policijos nuovadose. Nepadaryta žmogaus teisių arba procedūrinių normų pažeidimų, pavyzdžiui, nebuvo rasta asmenų, kuriems taikomas kardomasis kalinimas, ir kalinių, kuriems nuosprendis jau paskelbtas, toje pačioje kameroje. Baudžiamojo persekiojimo centrinis direktoratas gavo tris skundus dėl netinkamo policijos pareigūnų elgesio. Tolesnių tyrimų išvados parodė, kad jie buvo nepagrįsti. 2006 m. birželio mėn. buvo priimtas Baudžiamųjų sankcijų vykdymo įstatymas, kuriame numatomas diferencijuotas kalinimo režimas kalėjimuose

(sustiprinto saugumo, uždaras, pusiau atviras ir atviras). Šiuo įstatymu bus supaprastinamas sąlygų kalėjimuose gerinimas ir stiprinama teisėjų vykdoma atliekamų bausmių priežiūra.

Tačiau lieka tam tikrų susirūpinimą keliančių klausimų.

Vis dar kartais pranešama apie netinkamą teisėsaugos pareigūnų ir kalėjimų aptarnaujančio personalo, įskaitant apie pernelyg dažno jėgos naudojimo, atvejus. Teisminė tokių skundų kontrolė vis dar atliekama retai, o nuo gegužės mėn. nebuvo taikytos jokios sankcijos. Toliau reikia tęsti asmenų, kuriems taikomas ikiteisminis kardomasis kalinimas, perkėlimą iš policijos nuovadų rūsių į tinkamesnes patalpas.

*Vaikų apsauga*

Vaikų apsaugos srityje, pasiekta daugiau pažangos. Valdžios institucijos tęsė 2005 m. priimtų teisės aktų dėl vaikų teisių ir įvaikinimo įgyvendinimą. Tokiu būdu Rumunijos teisės aktai buvo suderinti su JT Vaiko teisių konvenciją ir kartu su valstybėmis narėmis. Toliau mažėjo priežiūros įstaigose gyvenančių vaikų skaičius. Gyvenimo sąlygos įstaigose labai pagerėjo ir dabar iš esmės yra geros. Daug vaikų buvo grąžinti į savo šeimas arba jais pradėjo rūpintis apmokyti globėjai. Be to, veiksmų planas, kuriuo siekiama padėti mamoms neatsisakyti savo naujagimių, turi būti įgyvendinamas nuosekliai. Kalbant apie neįgalius vaikus, Rumunijos valdžios institucijos įkūrė darbo grupę, kuri, siekdama pagerinti šių vaikų gyvenimo sąlygas, nuodugniai jas ištirs neįgaliųjų centruose, ligoninėse ir internatinėse mokyklose.

*Neįgaliųjų ir psichikos sveikatos priežiūros sistema*

Padaryta nedidelė pažanga. 2006 m. gegužės mėn. buvo priimtas 2006–2009 m. psichikos sveikatos reformos strategijos įgyvendinimo veiksmų planas. 2006 m. rugpjūčio mėn. psichikos sveikatos reformai koordinuoti buvo įsteigtas Nacionalinis psichikos sveikatos centras. Turėtų būti tęsiamas ir skubiai užbaigtas socialinių darbuotojų, stebinčių žmogaus teisių laikymąsi psichiatrijos įstaigose, įdarbinimas. Rūpinimosi neįgaliaisiais srityje buvo toliau stengtasi mažinti priežiūros įstaigose gyvenančių asmenų skaičių. Neseniai Nacionalinė neįgaliųjų įstaiga skyrė lėšų NVO, kad jos pradėtų teikti paslaugas neįgaliesiems. Rengiamasi įkurti 18 socialinių tarnybų, pavyzdžiui, mokymo, profesinės integracijos, globos centrus ir prieglaudas.

Tačiau lieka tam tikrų susirūpinimą keliančių klausimų.

Kalbant apie neįgaliuosius, kokybiškų paslaugų neįgaliesiems skatinimas, t. y. alternatyviųjų bendruomeninių paslaugų kūrimas, o taip pat didesnės užimtumo ir išsilavinimo galimybės dabar turi tapti aiškiu prioritetu. Nors psichikos sveikatos srityje buvo imtasi tam tikrų veiksmų neatidėliotinoms problemoms spręsti, reikia daugiau padirbėti sprendžiant perpildymo kai kuriose psichiatrijos įstaigose problemą ir užtikrinti pakankamą darbuotojų skaičių bei tinkamą gydymą. Siekiant užtikrinti, kad psichikos sveikatos reforma būtų įgyvendinta laiku, šis darbas turėtų būti visaapimačios strategijos ir nuolatinės kontrolės dalimi.

*Turto grąžinimas*

Turto grąžinimo srityje padaryta tam tikra pažanga. Teisės aktai buvo pakeisti kompensacijų nustatymo ir mokėjimo tvarkai supaprastinti. Tačiau turto gražinimo reikalavimai nagrinėjami vis dar labai lėtai.

*Mažumų apsauga ir integravimas*

Mažumų apsaugos srityje padaryta tik nedidelė pažanga. Įstatymo dėl nacionalinių mažum ų statuto, lygybės, nediskriminavimo ir kultūrų įvairovės principų nustatymo projektas vis dar svarstomas Parlamente. Šį teisėkūros procesą reikia atidžiai stebėti. 2006 m. rugpjūčio mėn. patvirtintame naujajame nacionaliniame užimtumo plane numatomi tiksliniai veiksmai mažumų, įskaitant romus, atžvilgiu. Siekiant atitikti su Nacionalinės kovos su diskriminacija tarybos nepriklausomumu susijusius ES standartus, buvo pakeistas Įstatymas dėl visų diskriminacijos formų prevencijos ir sankcijų. Kuriant regioninius biurus buvo sustiprinti Nacionalinės romų reikalų agentūros administraciniai gebėjimai. Agentūra taip pat pradėjo įgyvendinti bendruomenės plėtros projektus, kurie galėtų ženkliai ir tvariai pagerinti romų padėtį. Tačiau lieka tam tikrų susirūpinimą keliančių klausimų.

Įgyvendinimas vyksta lėtai. Romų mažumos socialinė integracija lieka struktūrine problema. Bendros gyvenimo sąlygos vis dar netinkamos. Reikėtų toliau kurti ir įgyvendinti užimtumo priemones. Ne visada užtikrinami tinkami romams skirtų strategijų ir politikos ištekliai, ypač vietos lygmeniu. Rumunijos valdžios institucijos dar neįrodo, kad visuose lygmenyse yra visiškai uždrausta romų rasinės diskriminacijos politika.

Vis dar pasitaiko romų institucinės diskriminacijos ir smurto jų atžvilgiu atvejų, pavyzd žiui, policijos reidų prieš romus arba romų iškeldinimo iš jų bendruomenių nesuteikiant jokio alternatyvus būsto. Apskritai informuotumo apie romų padėtį ir romams skirtas Vyriausybės strategijas, ypač už iškeldinimą atsakingose vietos bendruomenėse, lygis yra žemas. Reikėtų teikti paramą vietos valdžios institucijoms bendruomenės plėtros projektams įgyvendinti ir romų gyvenviečių teisėtumo ar kitoms problemoms spręsti. Romams skirtos nacionalinės strategijos įgyvendinimo institucinis pagrindas dar nėra pakankamai veiksmingas ir mažina Nacionalinės romų reikalų agentūros sprendimų pri ėmimo, o romų atstovų – veiksmingo dalyvavimo tam tikrų sričių sprendimų priėmimo procese gebėjimus. Reikėtų nedelsiant paspartinti ir po įstojimo tęsti Rumunijos pasirengimą šioje srityje.

## 2.2. Ekonominiai kriterijai

*Makroekonomikos stabilumas ir politinės priemonės*

2006 m. gegužės mėn. ataskaitoje pakartotinai tvirtinama, kad Rumunija yra veikiančios rinkos ekonomikos šalis, ir pateikiama išvada, kad buvo patvirtintos tinkamesnės fiskalin ės, pinigų ir darbo užmokesčio politikos kryptys. Po to, kai buvo pateikta minėta ataskaita, pažanga padaryta toliau nurodomose srityse. Pirmuosius šešis 2006 m. mėnesius bendras valstybės biudžeto perteklius sudarė 1,5 % BVP. Toliau buvo mažinama infliacija. Centrinis bankas sugriežtino privalomų atsargų reikalavimus ir, siekdamas atsižvelgti į infliacijos spaudimą ir pavojų, ėmėsi šiek tiek didesnių palūkanų normų politikos. Realų darbo užmokesčio padidėjimą didžiąja dalimi sąlygojo našumo didėjimas.

Tačiau lieka tam tikrų susirūpinimą keliančių klausimų.

Fiskalinė politika buvo įgyvendinama ganėtinai atsainiai, nes 2006 m. siektinas 0,5 % BVP deficitas birželio mėn. buvo padidintas iki 0,9 %, o birželio mėn. – iki 2,5 %. Biudžete numatytos išlaidos buvo padidintos beveik 3,5 % BVP, iš kurių 0,4 % BVP skiriama valstybinio sektoriaus darbo užmokesčiui didinti. Ši procikliška politika skiriasi nuo ankš čiau Rumunijos pateiktos vidutinio laikotarpio fiskalinės politikos. Dėl jos kyla didesnis pavojus ateityje viršyti 3 % BVP pamatinės vertės biudžeto deficitą. Dėl kintančios infliacijos mažai tikėtina, kad 2006 m. infliacijos tikslas bus pasiektas. Dėl laisvesnės fiskalinės politikos ir kreditų augimo bangos bus sunkiau pasiekti kitų metų infliacijos tiksl ą.

*Išlaidų reforma ir mokestinių prievolių vykdymas*

2006 m. gegužės mėn. ataskaitoje prieita prie išvados, kad reikia daryti pažangą vykdant viešųjų išlaidų reformą ir mokestines prievoles bei padidinti mokestines pajamas. Nuo min ėtos ataskaitos pateikimo pažanga padaryta šiose srityse: pajamų mokesčio rinkimo ir PVM įplaukų. Mokesčių kodekso pakeitimais buvo išplėsta mokesčių bazė ir pagerinta mokesčių tarifų struktūra.

Tačiau lieka tam tikrų susirūpinimą keliančių klausimų.

Atsainiai vykdant išlaidų politiką, nebuvo dedama pastangų valstybės išlaidų prioritetams nustatyti ir gebėjimams įgyvendinti didelius valstybės investavimo projektus stiprinti. Tik apie pusė papildomų išlaidų buvo skirta investicijoms. 1,1 % BVP padidėjo darbo u žmokesčiai valstybės sektoriuje, subsidijos bei valstybės prekių ir paslaugų pirkimas. Parlamentas turi patvirtinti pensijų reformą. Siekiant pagerinti fiskalinį tvarumą, reikia toliau gerinti mokesčių rinkimą ir mokestinių prievolių vykdymą.

*Privatizacija ir pramonės restruktūrizavimas*

2006 m. gegužės mėn. ataskaitos išvadoje dar kartą patvirtinama, kad Rumunija yra veikiančios rinkos ekonomikos šalis, o siekiant tolesnio struktūrinių reformų įgyvendinamo, būtina tęsti energetikos, kalnakasybos ir transporto sektorių restrukt ūrizavimą bei daryti pažangą įgyvendinant privatizavimo programą. Nuo minėtos ataskaitos pateikimo padaryta tam tikra pažanga. Iš dalies valstybei priklausančių įmonių šiek tiek sumažėjo. Privatizavimo agentūros (AVAS) portfeliui priklausančios keturios pagrindinės bendrovės, kuriose valstybė turėjo didesniąją akcinio kapitalo dalį, buvo privatizuotos arba pradėtos likviduoti. Energijos kainos toliau buvo derinamos su s ąnaudomis. Toliau pagal kalnakasybos restruktūrizavimo programą buvo uždaromos kasyklos ir reguliuojamas užimtumas.

Tačiau lieka tam tikrų susirūpinimą keliančių klausimų.

Pažanga privatizavimo srityje neatitinka Vyriausybės nustatytų tikslų, o pažanga bankininkystės, energetikos ir gynybos sektoriuose vyksta lėtai. Valstybinių bendrovių (pavyzdžiui, *Tractorul Brasov*) atžvilgiu vis dar nusprendžiama nuolat joms teikti valstyb ės pagalbą nei jas likviduoti. Nebuvo pasiekta tikslo iki 2006 m. kovo mėn. pabaigos i

šparduoti penkių didelių pramoninių bendrovių aktyvus. Siekiant padidinti konkurenciją vidaus rinkoje, reikėtų sumažinti dujų kainų tarptautinėje rinkoje ir šalies gamintojų tiekiamų dujų kainų skirtumą.

*Verslo aplinka*

2006 m. gegužės mėn. ataskaitoje prieinama prie išvados, kad vis dar daugėja naujų mokestinių įsiskolinimų, o bankroto sistema vis dar turi trūkumų. Nuo minėtos ataskaitos pateikimo padaryta tam tikra pažanga. Bendra mokesčių skolos suma sumažėjo, o nauji įsiskolinimai kaupėsi lėčiau. Didelius mokestinius įsiskolinimus turintys subjektai bankrutavo arba jiems buvo pritaikytos priverstinio vykdymo procedūros. Šiek tiek pager ėjo sąskaitų apmokėjimas energetikos sektoriuje. Buvo užregistruota daug naujų nemokumo bylų, padidėjo išspęstų bylų skaičius ir daugiau bylų išspręsta greitai.

Tačiau lieka tam tikrų susirūpinimą keliančių klausimų.

Bendri ir nauji mokestiniai įsiskolinimai tebėra dideli, ypač valstybinių bendrovių. Nusprendusi panaikinti daugiau negu 1 % BVP sudarančias pagrindinio energijos tiekėjo skolas nesant įtikinamų restruktūrizavimo priemonių, Vyriausybė vėl pradėjo taikyti dideli ų skolų panaikinimo praktiką. Neapmokėtos sąskaitos tebelieka ydingu energetikos sektoriaus bruožu. Siekiant sudaryti vienodas sąlygas verslui, turėtų būti sustiprinta finansinė drausmė ir daroma tolesnė pažanga gerinant teismų veikimą.

## 2.3. *Acquis* kriterijai

Šioje dalyje įvertinami *acquis* sričių, kuriose reikėjo daugiau pastangų pagal 2006 m. gegu žės mėn. ataskaitą, pokyčiai. Šios sritys dalijamos į dvi grupes.

– Pirma, sritys, kuriose padaryta didelė pažanga ir kuriose, jei bus išlaikytas dabartinis tempas, Rumunijos pasirengimas vyks tinkamai.

– Antra, sritys, kuriose vis dar reikia didesnės pažangos ir kuriose Rumunijos pasirengimo darbai turėtų būti tęsiami.

### *2.3.1. Sritys, kuriose pasirengimas vyksta tinkamai*

*1 skyrius.* Laisvas prekių judėjimas

Padaryta pažanga **horizontaliųjų ir procedūrinių priemonių** srityse, ypač stiprinant administracinius gebėjimus akreditavimo sektoriuje. Buvo patobulinti Rumunijos akreditavimo institucijos įstatai, įdarbinami ir apmokomi darbuotojai, buvo parengti arba galutinai suderinti dokumentai daugiašalio bendradarbiavimo susitarimo dėl kokybės valdymo sistemų ir prekių sertifikavimo įstaigų akreditavimo pasirašiusios šalies statusui atgauti. Apskritai Rumunija pasiekė patenkinamą pažangą pirmiau minėtoje laisvo prekių judėjimo srityje.

*2 skyrius.* Laisvas asmenų judėjimas

Didelė pažanga buvo padaryta Parlamentui priėmus teisės aktus, kuriais į nacionalinę teisę

perkeliamas *acquis* dėl **piliečių teisių**, susijusių su ES piliečių ir jų šeimų narių teise laisvai judėti ir gyventi valstybių narių teritorijoje, ir jam pakeitus teisės aktus siekiant užtikrinti, kad ES piliečiai ne rumunai turėtų tokias pat galimybes kaip Rumunijos piliečiai gauti i šsilavinimą ir mokėtų tokį patį mokestį už mokslą. Į nacionalinę teisę dar neperkeltas *acquis* dėl **rinkėjų teisių**. Likusius mėnesius Rumunija turėtų tęsti pasirengimą šioje srityje.

*3 skyrius.* Laisvė teikti paslaugas

Įvardijant kliūtis **įsisteigimo teisei ir laisvei teikti paslaugas** bei šalinant nesuderinamumus su EB sutartimi buvo padaryta didelė pažanga. Dabar Rumunijoje sukurta teisinė sistema, kuri suteikia teisę asmenims iš Europos Bendrijos ir Europos ekonominės erdvės laikinai teikti paslaugas jiems netaikant reikalavimo įsigyti papildomas licencijas.

*6 skyrius.* Konkurencijos politika

Taikydama **valstybės pagalbos** teisės aktus, Rumunija toliau darė didelę pažangą. Konkurencijos tarybos atliekamo valstybės pagalbos priemonių vertinimo ir jų analizių kokybė ir nepriklausomumas lieka patenkinami. Rumunija, nustatydama valstybės pagalbos tvarką, pasiekė tokią pažangą, kad valstybinės valdžios institucijos ir pramonės dalyviai dabar žino savo atitinkamas teises ir pareigas, net jei valstybės pagalbos teikėjų (ypač Viešųjų finansų ministerijos) veiksmus dar reikėtų tobulinti. Valstybės pagalba, suteikta Nacionalinei loterijai ją atleidžiant nuo mokesčių, yra konkretus pavyzdys. Reikia ir toliau dėti pastangas siekiant baigti pagrindinėms restruktūrizuotinoms bendrovėms skirt ų pagalbos priemonių įvertinimą.

Kalbant apie valstybės pagalbą plieno pramonei, Rumunijos valdžios institucijos glaudžiai bendradarbiavo su Komisija įgyvendindamos nacionalinę plieno pramonės restrukt ūrizavimo programą. Rumunija toliau laikosi įsipareigojimų neskirti pagalbos plieno gamykloms, įtrauktoms į Nacionalinę restruktūrizavimo programą.

Tačiau reikia daugiau pastangų siekiant užtikrinti, kad restruktūrizavimo laikotarpio pabaigoje būtų atkurtas ilgalaikis plieno bendrovių gyvybingumas. Restruktūrizavimo pagalba, suteikta plieno bendrovėms ne pagal nacionalinę restruktūrizavimo programą, buvo susigrąžinta.

*7 skyrius.* Žemės ūkis

Daugelyje sričių padaryta pažanga. Dauguma administracinių gebėjimų (darbuotojų skai čius ir jų tolesnis rengimas) **bendro rinkos organizavimo** srityje buvo sustiprinti. Buvo parengti arba užbaigti procedūrų vadovai. Konkrečiuose sektoriuose pasiekta didelė min ėtina pažanga: oficialus 128 grūdų intervencinių centrų patvirtinimas; oficialus 288 pieno supirkėjų patvirtinimas, Vyriausybės nustatyta individualių pieno kvotų skyrimo metodika ir nacionalinio rezervo sudarymas; mėsos sektoriuje buvo parengta teisinė skerdenų klasifikavimo sistema ir pradėta taikyti kiaulių skerdenų klasifikavimo sistema. Vynuogynų registras dabar laikomas suderintas su Integruotąja administravimo ir kontrolės sistema (IAKS).

Veterinarijos srityje jau veikia Nacionalinė **zootechninės** reprodukcijos ir gerinimo agent ūra. Kuriant **vidaus rinkos veterinarinės kontrolės sistemą** buvo sukurta gyvūnų identifikavimo ir jų judėjimo registravimo sistema. Veikia galvijų duomenų bazė. Tačiau šios duomenų bazės tvarkymą reikia iš esmės pagerinti, t. y. sustiprinti veterinarijos įstaigų administracinius gebėjimus. Aštuonių pasienio kontrolės punktų (PKP) statybos darbai gerokai pažengė į priekį. Darbuotojai apmokomi. Pagal Rumunijos tvarkaraštį visi PKP turėtų veikti 2006 m. spalio mėn.

*8 skyrius.* Žuvininkystė

Priimdama nepaprastąjį potvarkį, kuriame paaiškinamas struktūrinių fondų valdymas, **žuvininkystės** *acquis* srityje Rumunija padarė didelę pažangą. Nacionalinė žuvininkystės i šteklių valdymo bendrovė daugiau nebus laikoma tarpine ES fondų valdymo įstaiga. Daug nuveikta rengiant nacionalinę strateginę programą ir veiksmų programą. Sustiprinti bendri Nacionalinės žuvininkystės ir akvakultūros agentūros administraciniai gebėjimai.

*10 skyrius.* Mokesčiai

**Tiesioginio apmokestinimo** srityje Rumunija didžiąja dalimi baigė direktyvų dėl netiesioginių mokesčių, taikomų kapitalo pritraukimui, susijungimams, pagrindinių ir pavaldžių įmonių santykiams, palūkanoms, autoriniams atlyginimams ir santaupoms, perk ėlimą į nacionalinę teisę. Tačiau prieš stojimą reikia išspęsti keletą klausimų. Parengus Mokesčių kodeksą taip pat buvo baigtas teisės aktų derinimas administracinio bendradarbiavimo ir savitarpio pagalbos srityje. Rumunija uždarė visas neapmuitinamų prekių parduotuves prie sausumos sienų. Priėmus teisės aktų pakeitimus, šioje srityje Rumunija bus pasirengusi narystei.

**Netiesioginio apmokestinimo** srityje padaryta pažanga. Parengus naująjį Mokesčių kodeksą, kuriuo į nacionalinę teisę perkeliamos nuostatos dėl visų suderintų produktų kategorijų judėjimo bendrijoje ir Energijos direktyva, buvo baigtas teisės aktų derinimas šioje srityje. Rumunija taip pat nustatė minimalius energetikos produktų (išskyrus benzino su švinu ir sunkiojo mazuto), alkoholio ir tabako gaminių muitus ir pradėjo taikyti suma žintą (50 %) akcizo tarifą smulkių vaisių augintojų asmeniniam vartojimui. PVM srityje 2007 m. sausio 1 d. įsigaliosiančiu naujuoju Mokesčių kodeksu panaikinami likę neatitikimai su *acquis* ir įvedamas Bendrijos vidaus režimas. Tačiau į Mokesčių kodeksą tai pat įtrauktos nuostatos dėl automobilių apmokestinimo, kurios nėra suderintos su EB sutartimi ir Europos Teisingumo Teismo praktika.

*18 skyrius.* Švietimas ir mokymas

Kalbant apie **Bendrijos programas**, buvo nuspręsta, kad jungtinė Nacionalinė mokymosi visą gyvenimą ir veiklaus jaunimo programų agentūra valdys būsimą „Veiklaus jaunimo“ programą. Reikėtų imtis atitinkamų veiksmų, kad susijungimas būtų įvykdytas tinkamai. Švietimo ir mokslo ministerija, Nacionalinė jaunimo įstaiga ir Nacionalinė agentūra ketina pasirašyti trišalį protokolą, kad būtų užtikrintas koordinavimas ir priežiūra bei skaidrus ir teisingas lėšų naudojimas.

*21 skyrius.* Regioninė politika

Didelė pažanga padaryta **institucinių struktūrų** (administracinių gebėjimų) srityje. Rumunija didžiąja dalimi įgyvendino įdarbinimo ir mokymo planus. Pradėtas valdymo institucijų užduočių perdavimo tarpinėms institucijoms įforminimas. Imtasi veiksmų koordinavimo procedūrų atžvilgiu. Daugelyje sektorių daug nuveikta rengiant projektų paketą.

Kadangi Bendros valdymo informacijos sistemos diegimas vyko pagal tvarkaraštį, taip pat padaryta didelė pažanga **stebėsenos ir vertinimo** srityje. Steigiant vertinimo skyrius ir rengiant vertinimo strategiją, vykdant mokymus ir didinat informuotumą buvo toliau stiprinami vertinimo gebėjimai.

Vis dėlto reikės dėti daugiau pastangų gebėjimų stiprinimui visuose lygmenyse, kad ES lė šos būtų visiškai įsisavintos laikantis *acquis*. Ypatingą dėmesį reikėtų skirti pirmiausia projektų atrankos procedūroms ir jų įgyvendinimui, kad akivaizdžios su pasirengimo narystei fondais susijusios problemos nepasikartotų.

*22 skyrius.* Aplinka

Apskirtai **administracinių gebėjimų** srityje padaryta didelė pažanga. Buvo įdarbinti ir apmokyti darbuotojai. Skirtingų lygmenų aplinkosaugos įstaigų įsipareigojimai buvo geriau padalinti. Tačiau reikia toliau stiprinti Aplinkosaugos ministerijos ir Nacionalinės aplinkos agentūros patariamąjį vaidmenį vietos ir regioninių agentūrų atžvilgiu. Siekiant u žtikrinti tinkamą darbuotojų skaičių ir pasirengimą, iki įstojimo turi būti užpildytos likusios laisvos darbo vietos ir tęsiami mokymai.

Baigtas **horizontaliųjų teisės aktų** dėl visuomenės dalyvavimo ir galimybės kreiptis į teismus derinimas; jie turi būti įgyvendinami nedelsiant.

**Atliekų tvarkymo** srityje į nacionalinę teisę buvo perkelti visi ES teisės aktai. Sustiprinti administraciniai gebėjimai, ypač regioniniu lygmeniu geriau pasirengta su atliekų tvarkymu susijusio *acquis* įgyvendinimui. Parengti galutiniai regioniniai atliekų tvarkymo planų projektai. Imtasi kitų svarbių parengiamųjų veiksmų direktyvoms dėl sąvartynų, pakuočių atliekų, elektros ir elektroninės įrangos atliekų įgyvendinti. Tačiau reikėtų tobulinti patariamąsias ir konsultacines funkcijas nacionaliniu lygmeniu.

Baigtas teisės aktų, susijusių su **vandens kokybe**, perkėlimas į nacionalinę teisę. Vandens kokybės stebėsena vykdoma atsižvelgiant į *acquis* apibrėžtus kriterijus ir nurodytą dažnum ą. Imtasi kitų svarbių įgyvendinimo veiksmų, įskaitant geriamo vandens baseinų nustatym ą, naujai atliktą surinkimo sistemų ir nuotėkų valymo diegimo inventorizaciją. Buvo toliau investuojama į vandens tiekimo infrastruktūrą; parengta nauja finansinė strategija.

**Pramoninės taršos** srityje padaryta didelė pažanga išduodant leidimus, kuriems taikoma taršos integruotos prevencijos ir kontrolės (TIPK) direktyva. Nuo 2006 m. rugpjūčio 31 d. iš visų 607 pateiktų prašymų 549 buvo prašymai išduoti leidimus, 272 prašymai patenkinti. Su vandeniu susijusių licencijų išdavimas buvo suderintas su TIPK leidimų i šdavimo procedūromis, kad vėlavimo šiame procese ateityje būtų išvengta. Tačiau svarbu, kad neišduoti leidimai būtų išduoti laiku ir leidimų kokybė nenukentėtų.

*24 skyrius.* Bendradarbiavimas teisingumo ir vidaus reikalų srityje

Pažanga padaryta **policijos bendradarbiavimo ir kovos su organizuotu nusikalstamumu** srityje. Nacionalinė policija įdarbino daugiau kaip 1 000 naujų darbuotoj ų, kurių dauguma bus paskirti į pagrindinius viešosios tvarkos palaikymo postus. Siekiant didinti policijos gebėjimą pasiekti atokias kaimo vietoves, įsigyti nauji patruliavimo automobiliai. Gebėjimą kovoti su organizuotu nusikalstamumu padidino įdiegta papildoma IT aparatinė ir programinė įranga. Teismo ekspertizės laboratorija buvo aprūpinta nauja įranga DNR tyrimams atlikti.

**Kovos su narkotikais** srityje Nacionalinės kovos su narkotikais agentūros darbuotojų skaičius išaugo ir sudaro daugiau kaip 95 % Rumunijos nustatyto tikslo; šalyje buvo atnaujinti septyni konsultavimo centrai. Nuo gegužės mėn. iki birželio 26 d. buvo konfiskuota apytiksliai 20 kg narkotikų, įskaitant beveik 2 kg heroino ir daugiau kaip 1 800 ekstazio tablečių. Be to, buvo konfiskuota daugiau kaip 63 kg ir 440 litrai narkotikų gamyboje naudojamų cheminių medžiagų prekursorių.

**Teisminio bendradarbiavimo civilinėse ir baudžiamosiose bylose** srityje buvo paskelbti po įstojimo taikytinų procedūrų teisėjams ir prokurorams internetiniai vadovai. T ęsiamas pasirengimas Rumunijos integracijai į Europos teisminio bendradarbiavimo tinklus, o susiję mokymo institutai surengė su šia sritimi susijusius mokymus.

*28 skyrius.* Finansų kontrolė

Rumunija priėmė bendrąją strategiją dėl **viešosios vidaus finansų kontrolės** rengimo pagal tarptautinius standartus ir geriausią ES patirtį. Daroma pažanga ją įgyvendinant pagal *acquis*. Į valdymo atsakomybės sritį palaipsniui įtraukiama prevencinė finansų kontrolė.

Kalbant apie **struktūrinės veiklos išlaidų kontrolę**, už pasirengimo narystei ISPA fondų l ėšas atsakingos agentūros yra visiškai veiksmingos, ir buvo leista visą ISPA sistemą akredituoti pagal Išplėstinę decentralizuotą įgyvendinimo sistemą (IDIS). Tai įrodo, kad Rumunijos struktūrinės veiklos išlaidų kontrolė yra patenkinama. Tačiau pagal IDIS audito išvadas Rumunija turi imtis tolesnių veiksmų, kad iki metų pabaigos PHARE pasirengimo narystės fondų sistemą būtų leista akredituoti pagal IDIS.

### *2.3.2. Sritys, kuriose būtina tolesnė pažanga*

*1 skyrius.* Laisvas prekių judėjimas

Teigiamų pokyčių įvyko **ankstesnių** teisės aktų dėl GMO auginimo, gamybos ir prekybos jais kontrolės srityje. Rumunija perkėlė maisto saugą reglamentuojančius teisės aktus į nacionalinę teisę. Nustatytas GMO augalų reguliavimo ir kontrolės sistemai diegti būtinas reglamentavimo pagrindas, o nuo įstojimo bus taikomas genetiškai modifikuotų sojų auginimo draudimas.

Tačiau lieka tam tikrų susirūpinimą keliančių klausimų.

Reikia labai pagerinti teisinės sistemos įgyvendinimą. Ypač reikia paspartinti tinkamai

apibrėžtos kontrolės sistemos rengimą siekiant užtikrinti, kad visas 2006 m. genetiškai modifikuotų (GN) sojų pupelių derlius būtų apskaitomas, nusiųstas į perdirbimo gamyklas, žymimas ir atsekamas pagal EB reikalavimus. Rumunija vis dar neužtikrina visapusiškos ūkiuose laikomų GM sėklų kontrolės, ir kad jos nebus auginamos po įstojimo. Maisto, pašarų ir sėklos kokybės tyrimų laboratorijos dar tinkamai neveikia. Rumunijos valdžios institucijos turi užtikrinti praktinį ir veiksmingą 2006 m. birželio mėn. parengto GMO veiksmų plano įgyvendinimą.

*3 skyrius.* Laisvė teikti paslaugas

**Bankininkystės** sektoriuje Rumunija dėjo pastangas, kad į nacionalinę teisę būtų perkelti kredito įstaigoms ir investicinėms įmonėms taikomi naujieji kapitalo reikalavimai. Tačiau pagal Rumunijos valdžios institucijų pateiktų teisės aktų projektų ištraukas Komisijos tarnybos vis dar negali patvirtinti, ar Rumunija teisingai į nacionalinę teisę perkeltų visus kredito įstaigoms ir investicinėms įmonėms taikomus naujuosius kapitalo reikalavimus.

**Draudimo sektoriuje** pažymėtinos didesnės pastangos motorinių transporto priemonių draudimo srityje: sumažėjo neapdraustų transporto priemonių ir sustiprinti administraciniai gebėjimai.

Šiuo metu veikia motorinių transporto priemonių draudimo direktyvose nurodytos institucijos. Nukentėjusiųjų kelių eismo įvykiuose fondas yra atsakingas už Informacijos centro, Garantijų fondo ir Žalos atlyginimo institucijos valdymą. Baigiama rengti Nukentėjusiųjų kelių eismo įvykiuose fondo perdraudimo schema. Be to, Žalios kortos biuras dabar yra finansiškai nepriklausomas. Pagrindiniu uždaviniu iki įstojimo Rumunijai tebelieka daugiašalio susitarimo Biurų tarybai prižiūrint, o taip pat žalų atlyginimo institucijų ir garantijų fondų susitarimų sudarymas, kad Rumunijos transporto priemonės galėtų judėti visoje ES be transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės draudimo (TPVCAD) liudijimų tikrinimo prie sienų ir būtų užtikrintas visapusiškas ketvirtosios transporto priemonių draudimo direktyvos taikymas. Todėl kyla pavojus, kad po įstojimo dienos Rumunijos transporto priemonių savininkų TPVCAD liudijimai privalės būti tikrinami prie sienų, o žalų atlyginimo institucijos nukentėjusiesiems kelių eismo įvykiuose žalos neatlygins arba ją atlygins tik iš dalies, kaip nurodyta minėtos direktyvos 6 straipsnyje.

*4 skyrius.* Laisvas kapitalo judėjimas

Padaryta tam tikra pažanga **kovos su pinigų plovimu** srityje. Nacionalinis kovos su pinigų plovimu ir prevencijos biuras priėmė nutarimus, skirtus šalinti trūkumus, susijusius su kova su pinigų plovimu ir prevencija, terorizmo finansavimu, „savo kliento pažinimo“ standartais ir informaciją privalančių teikti ne finansų subjektų, kuriems esamos priežiūros institucijos netaiko riziką ribojančios priežiūros, vidaus kontrole.

Tačiau vis dar reikia dėti daugiau pastangų siekiant geriau taikyti ir įgyvendinti teisinę sistemą, ypač finansų sektoriui nepriklausančių subjektų, privalančių teikti informaciją, informavimo ir jų priežiūros srityje. Nacionaliniam kovos su pinigų plovimu ir prevencijos biurui vis dar reikia daugiau darbuotojų, ypač finansų analitikų, kad būtų padidinti šio biuro veiklos gebėjimai. Siekiant pagerinti kovą su pinigų plovimu ir teroristų finansavimu reglamentuojančių teisės aktų vykdymą, reikia visų teisėsaugos institucijų, Finansinės

žvalgybos skyriaus ir teismų sistemos pastangų.

*5 skyrius.* Bendrovių teisė

Nors apskritai Rumunija pasiekė pažangą **intelektinės ir pramoninės nuosavybės teisių (IPNT)** srityje, reikia dėti daugiau pastangų autorių teisių srityje. Buvo pranešta apie biotechnologinių išradimų priemonių įgyvendinimą. Rengiamasi būtinai papildomos apsaugos liudijimo prašymų nagrinėjimo infrastruktūrai diegti. Be to, Rumunijos valdžios institucijos pateikė patikslinimus dėl kolektyvinio administravimo asociacijų. Įgyvendindamos teisės aktus, Rumunijos valdžios institucijos dėjo daugiau pastangų su intelektine nuosavybe susijusių nusikaltimų skaičiui mažinti ir bendradarbiavimui tarp institucijų bei su privačiu sektoriumi gerinti. Tačiau Autorių teisių aktas dar nevisiškai suderintas su *acquis,* ypač kalbant apie kai kurių televizijos programų atleidimą nuo įpareigojimo mokėti autorinius atlyginimus ir bendro mokėjimų už gretutines teises ribojimo.

*7 skyrius.* Žemės ūkis

Mokėjimo ir intervencijos agentūra tapo atsakinga už **prekybos mechanizmus**. Ši Agent ūra ir Nacionalinė muitinių įstaiga pasirašė tarpinstitucinio bendradarbiavimo protokolą importo ir eksporto sertifikatams tvarkyti. Pagėrėjo bendradarbiavimas su Nacionaline sanitarijos, veterinarijos ir maisto saugos tarnyba. Buvo parengti procedūrų vadovai. Ta čiau dar neparengti būtini teisės aktai prekybos mechanizmų srityje. Išlieka pavojus, kad atitinkami darbuotojai nebus visapusiškai pasirengę šioje srityje iki stojimo.

Nepažymėtini jokie pokyčiai **kokybės politikos** srityje, kurioje reikia stiprinti tikrinimo tarnybas. Nors **gyvūnų mitybos** kontrolės sistema jau sukurta, ji vis dar nėra visiškai įdiegta. **Visuomenės veterinarinės sveikatos** srityje ypatingą dėmesį reikėtų skirti reikalavimų neatitinkančio neperdirbto pieno perdirbimo sistemai iki stojimo sukurti. Kalbant apie **prekybą gyvais gyvūnais ir gyvūninės kilmės produktais** bei **gyvūnų ligų kontrolę**, Rumunija pateikė visuotinį klasikinio kiaulių maro stebėsenos, kontrolės ir i šnaikinimo planą. Tačiau bendri veterinarijos tarnybų stebėsenos ir kontrolės gebėjimai tur ėtų būti gerokai sustiprinti.

*10 skyrius.* Mokesčiai

Padaryta tam tikra pažanga **administracinių gebėjimų** srityje. Imtasi (teisinių ir operatyvinių) veiksmų mokesčių surinkimo normai pagerinti. Nors mokesčių surinkimo norma išliko žema, žymų pagėrėjimą galima paaiškinti tik ciklišk omis sąlygomis.

Tačiau lieka tam tikrų susirūpinimą keliančių klausimų.

Nors Nacionalinės mokesčių administravimo agentūros veiklos gebėjimai po truputį did ėjo, juos vis dar reikia stiprinti. Nors BVP procentine dalimi išreikšta mokesčių surinkimo norma šiek tiek padidėjo, Agentūros mokesčių rinkimo ir kontrolės gebėjimai tebėra silpni. Veiksmais, kurių buvo imtasi pastaruoju metu, pasiekta įvairių rezultatų. Pavyzdžiui, didesnį PVM surinkimą galima paaiškinti padidėjusia importo mokesčių surinkimo norma.

Norėdama užbaigti pasirengimą šioje srityje, Rumunija turi išlaikyti ir tęsti pastangas, kad

užtikrintų tinkamą mokesčių rinkimo ir mokestinių prievolių vykdymo lygį bei sustiprintų mokesčių administravimo gebėjimus.

*13 skyrius.* Socialinė politika ir užimtumas

Padaryta tam tikra pažanga priimant teisės aktus, ypač **sveikatos ir saugos darbe** srityje. Tačiau reikia sklandžiai baigti teisės aktų suderinimą **darbo teisės**, **vienodo požiūrio į moteris ir vyrus** srityse. Ypatingą dėmesį reikia skirti teisės aktų perkėlimo į nacionalinę teisę užbaigimui **visuomenės sveikatos** srityje, pavyzdžiui, *acquis* dėl užkrečiamųjų ligų, tabako reklamos, kraujo ir audinių atžvilgiu. Reikia toliau dėti pastangas, kad šiose srityse teisės aktai būtų visapusiškai taikomi ir įgyvendinami, o administraciniai gebėjimai toliau stiprinami.

Nors padidinus Ekonomikos ir socialinių reikalų tarybos narių skaičių jos reprezentatyvumas pagerėjo, reikia toliau dėti pastangas apskritai gerinti **socialinį dialogą**, ypač siekiant sustiprinti silpną dvišalį dialogą, aiškiai apibrėžti reprezentatyvumo kriterijus ir išspręsti svarbius socialinių partnerių organizacijų susiskirstymo ir nepakankamų jų gebėjimų klausimus. Taip pat reikia toliau dėti pastangas, kad gerėtų gyventojų sveikata ir galimybės naudotis sveikatos priežiūra, ypač regionų lygmeniu ir neturtingesnių socialinių-ekonominių grupių bei mažumų atžvilgiu.

Nors pasirengimo, susijusio su **Europos socialiniu fondu**, srityje padaryta didelė pažanga, pasirengimą reikia spartinti, daugiausia didinant administracinius gebėjimus ir rengiant projektų paketą.

**Socialinės įtraukties** srityje reikia toliau dėti pastangas siekiant gerinti pažeidžiamų grupių, pavyzdžiui, romų padėtį ir skatinti jų visišką integraciją į visuomenę.

*15 skyrius.* Pramonės politika

**Privatizavimo ir restruktūrizavimo** srityje padaryta nedidelė pažanga. Likusius mėnesius Rumunija turėtų tęsti pasirengimą šioje srityje. *(Žr. taip pat skyrių apie ekonomiką.)*

*20 skyrius.* Kultūra ir garso bei vaizdo politika

**Garso ir vaizdo politikos** srityje neseniai priimti Kinematografijos įstatymo pakeitimai neužtikrina veiksmingo nediskriminavimo dėl tautybės principo taikymo. Dabar reikia imtis skubių veiksmų, kad nediskriminavimo dėl tautybės principas būtų iš tiesų įtrauktas į Kinematografijos įstatymą iki stojimo, taip visiškai suderinant šios srities teisės aktus su *acquis*. Likusius mėnesius Rumunija turėtų tęsti pasirengimą šioje srityje.

*21 skyrius.* Regioninė politika

**Finansų valdymo ir kontrolės** srityje nustatomos mokėjimo ir sertifikavimo procedūros.

Tačiau lieka tam tikrų susirūpinimą keliančių klausimų.

Turi būti atlikti procedūrų bandymai koordinuojant tvirtinančiai institucijai. Vis dar reikia

supaprastinti bendro finansavimo mechanizmus pagal veiksmų programas, kad galutiniai naudos gavėjai suprastų finansinę naštą. Rumunijoje dar neveikia sukurta viešųjų pirkimų *ex-ante* kontrolės sistema. Reikia rengti reikiamus specializuotus (finansų valdymo, viešųj ų pirkimų, projektų vertinimo ir kt.) mokymus.

*22 skyrius.* Aplinka

Kalbant apie **gamtos apsaugą**, paspartėjo pasirengimas prisijungimui prie *Natura 2000* tinklo. Tačiau lieka tam tikrų susirūpinimą keliančių klausimų. Laiko *Natura 2000* vietovi ų nacionaliniam sąrašui sudaryti liko labai nedaug, o viešosios konsultacijos yra didelė problema. Turi būti nedelsiant sukurti pakankami administraciniai gebėjimai šiam procesui valdyti.

*24 skyrius.* Teisingumas ir vidaus reikalai

Padaryta tam tikra pažanga rengiantis taikyti **Šengeno *acquis* ir valdyti būsimas ES išor ės sienas**. 2006 m. gegužės mėn. atnaujintas Šengeno veiksmų planas įgyvendinamas pagal tvarkaraštį. Birželio mėn. prie būsimų ES išorės sienų buvo užimtos visos Rumunijos pasienio policijos darbo vietos. Birželio mėn. Vyriausybė taip pat patvirtino Rumunijos nacionalinį Šengeno informacinės sistemos įgyvendinimo planą. Buvo paskelbti viešųjų pirkimų konkursai Juodosios jūros radarinei sekimo sistemai bei judriojo ryšio sistemos, kuri bus naudojama integruotoje sienų valdymo sistemoje, dalims kurti. Rugpjū čio mėn. Rumunija ir Bulgarija pasirašė susitarimą dėl valstybės sienų režimo, kuriame numatomas bendradarbiavimas ir savitarpio pagalba sprendžiant pasienio kontrolės klausimus.

Tačiau lieka tam tikrų susirūpinimą keliančių klausimų.

Pavojus, kylantis Rumunijos pasienyje dėl prekybos žmonėmis, neteisėtos migracijos ir kontrabandos, tebėra labai didelis. Reikės nuolat dėti pastangas visiškam integruotos sienų valdymo sistemos veiksmingumui iki 2009 m., kaip ir numatyta, pasiekti. Reikia surengti mokymus visiems neseniai įdarbintiems pasieniečiams, siekiant užtikrinti, kad jų vykdoma kontrolė pasienyje būtų aukšto lygio; taip pat pasienio policijos gretas vis dar reikia papildyti naujais darbuotojais.

**Kovos su pinigų plovimu** srityje vis dar liko spręstinų klausimų (žr. *4 skyrių*).

**Kovos su sukčiavimu ir korupcija** srityje buvo pareikšti septyni nauji oficialūs kaltinimai dėl aukštų pareigūnų korupcijos (žr. politikai skirtą dalį).

Tačiau lieka tam tikrų susirūpinimą keliančių klausimų.

Pasieniuose trūksta aiškios informacijos kai kuriomis pagrindinėmis kalbomis (ypač turk ų), o sunkvežimių vairuotojams skiriamos baudos ne visada turi aiškų teisinį pagrindą, tod ėl skiriamų baudų faktinė suma praktikoje gali labai skirtis. Baudžiamieji teismo procesai, apkaltinamieji nuosprendžiai ir kaltais pripažintiems skiriamos atgrasančios bausmės reikalingos kovos su korupciją negrįžtamumui užtikrinti.

*28 skyrius.* Finansų kontrolė

Lieka tam tikrų susirūpinimą keliančių klausimų toliau šiame skyriuje aptariamose srityse.

Reikia dėti daugiau pastangų siekiant užtikrinti Rumunijos **viešosios vidaus finansų kontrolės** strategijos įgyvendinimą. **Išorės audito** srityje vis dar nepriimtas naujas pagrindinis Įstatymas dėl Audito Rūmų, atitinkantis 2003 m. spalio mėn. priimtus Konstitucijos pakeitimus (ir įtraukiantis nuorodą dėl tvirtos Rūmų finansinės nepriklausomybės). Rūmai, kaip aukščiausia audito institucija, turi būti toliau stiprinami u žtikrinant, kad institucijos struktūra, vadovybė ir veikla nepatirtų politinio spaudimo. Dabartinė padėtis neužtikrina visiškos Rūmų vykdomų audito funkcijų nepriklausomumo, neutralumo ir aukščiausių profesinių standartų.

## 3. *Acquis* vertimas į rumunų kalbą

Rumunija dar turi išversti apie 8 % *acquis* (apie 7 000 puslapių) ir suredaguoti apie 12 % (apie 11 500 puslapių). Atsižvelgiant į visus kitus parengimo etapus (korektūros skaitymą, taisymą ir galutinį finalizavimą, kurį atlieka institucijų teisininkai), 47 % visų puslapių (t. y. apie 44 000 puslapių) dar neparengti *Oficialiojo leidinio* specialiajam leidimui, kuris bus leidžiamas nuo plėtros dienos.

Ypač svarbu, kad iki stojimo visas *acquis* būtų išverstas ir suredaguotas, siekiant užtikrinti antrinės teisės teisinį aiškumą. Rumunija raginama sustiprinti pastangas šiam tikslui pasiekti.